

**ጋብቻና ቤተሰብ
በመጽሐፍ ቅዱስ እይታ**

ፓስተር ዶ/ር አሳዋኸኝ በርኽ

**ካሊፎርኒያ፥ ዩናይትድ ስቴትስ ኦፍ አሜሪካ
California, United States of America**

Legacy of Leadership Series :-

Biblical Perspectives of Marriage & Family

Legacy of Leadership International
165 E. Sierra Madre Blvd., Suite B
Sierra Madre, CA 91024

www.legacyofleadership.org

©ሰኔ 7፥ 2000 ዓ. ም. በፓስተር ዶ/ር አሳዋኸኝ በርኽ

የደራሲው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው።

በካሊፎርኒያ፥ ዩናይትድ ስቴትስ ላይ አሜሪካ ታተመ።

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች የተወሰዱት ከዚህ በታች በተመለከተዉ የአማርኛ ትርጉም ነዉ።

The Bible in Amharic

©United Bible Societies, 1962

©June 14, 2008 by Pastor/ Dr. Assayehegn Berhe

Printed in California, United States of America

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – for example, electronic, photocopy, recording – without the prior written permission of the publisher. The only exception is brief quotations in printed reviews.

Text Formatting: Yared Gezai

Cover Design: by Asfaw Berhe

www.asfitystudio.com

ይህ መጽሐፍ፦

- በመንፈስ ቅዱስ ምሪትና ፈቃድ፡ በእግዚአብሔር ጉባዔ ፊት የቃል ኪዳን ሚስቴ በመሆን ከተጋባንበት ዘመን ጀምሮ ከሃያ ሁለት ዓመታት በላይ በፍጹም ታማኝነት ለጌታም ሆነ ለእኔና ለልጆቻችን በመስጠት፤ ንፁህና ድንግል በሆነ ልብ፤ በፍቅርና በእውነት፤ በትህትናና በቅንነት፤ እውነተኛ የልብ ንደኛ በመሆንና በብዙ መስዋዕትነት የእግዚአብሔርንና የቤተሰባችንን ክብር ጠብቃ እየኖረች ላለችው ለተወደደችው እህቴና ባለቤቴ እመቤት ተስፋዬ እና፡
- እግዚአብሔር ከእናታቸው ማህፀን ጀምሮ የባረካቸውና፡ ለራሱም ክብር የለያቸው፡ ከልጅነታቸው እስከዛሬ ድረስ ባለቤቴና እኔ በውስጣቸው የተቀመመው የእግዚአብሔርን ፀጋ እያየን በአድናቆት ጌታን የምናመሰግንባቸው፡ በረጋ መንፈሳቸው፡ በጠለቀ መንፈሳዊ ሕይወታቸውና፡ በአፅምሮ ብስለታቸው በየዕለቱ ለቤተሰባችን በረከት ለሆኑት ልጆቼ ፌቦንና ቤተልሔም አሳየኸኝ በርኸ፤

አበረከታለሁ!!

ምስጋና

- ይህ መጽሐፍ ስጽፍ በብዙ መስዋዕትነት ጊዜአቸውንና ጉልበታቸውን ሰጥተው በብዙ ትጋት በኮንፒዩተር ታይፕ በማድረግ ለረዱኝ ለባለቤቴ እመቤት ተስፋዬ፡ ለወንድሞቼ ያሬድ ገዛኢ ፡ጌታቸው አምባራምና፡ በለጠ ኃይሉ ልባዊ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።
- ጊዜአቸውን በመስዋዕትና በመስጠት የመጽሐፉን ንድፍ አንብበው እጅግ ጠቃሚ የሆኑ ምክሮችና ሐሳቦች ከመስጠታቸውም በላይ፤ ይህ መጽሐፍ በዚህ መልክ እንዲወጣም በፀሎትና ፀጋ በተሞላበት ቃላቸውም ላበረታቱኝ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ለዶ/ር ሙላቱ ባፋ፡ አቶ ተካ ገብሩ፡ አቶ ብርሃኑ ደረሰ፡ ዶ/ር ንጉሤ ተፈራ፡ ፓስተር ዶ/ር አስፋ ዓለሙ፡ ፓስተር ዶ/ር ተስፋ ወርቅነህ፡ ፓስተር ሐንፍሬ አሊጋዝ፡ ቄስ ብርሃኑ አፍጋ፡ አቶ ጌታቸው ዘርጋው፡ ፓስተር ኤፍሬም ላዕክ ማርያም፡ ፓስተር ዶ/ር አለማዬሁ ጎንደሬ፡ አድንው ተሾመና፡ ዳንኤል ተስፋይ የጠለቀ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።
- በዚህ መጽሐፍ ካሉት ምዕራፎች አንዱ “ቤተሰብና ገንዘብ ነክ አነጋጋሪ ጉዳዮች” የሚለውን ምዕራፍ በመጻፍ ለተባበረኝ በቫን ኮቨር፡ ካናዳ የሚገኘው አሮው ሊደርሽፕ ሚኒስትሪስ ምክትል

ፕሬዚዳንትና ባህሪ ውንድሜ ለሆነው አክሊሉ ሙሳቱ እግዚአብሔር ይባርክህ ለማለት እፈልጋለሁ።

- በመጽሐፉ ውስጥ የሚገኙትን ከቤተሰብ ጋር የተያያዙ ህክምና ነክ ጉዳዮች በማንበብ፥ አስፈላጊ ምክሮችን በመስጠትና ሐሳቦችንም በመጨመር ለተባበረኝ በክርስቶስ ወንድሜ ለሆነው ዶ/ር ሃፍቱ ገብረ ሕይወት ከፍተኛ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።
- በተለያዩ ዘመናት በቤተሰብ አያያዛቸው መልካም ምሳሌና ሞዴል በመሆን የከበረ ፀጋን ላካፈሉኝ በክርስቶስ አካል ውስጥ ላሉ ክርስትያን ቤተሰቦች ሁሉ እግዚአብሔር እነርሱንና ትውልዳቸውን እጅግ አብዝቶ እንዲባርክ የዘወትር ፀሎቴ ነው።
- ክርስትያን ቤተሰብ ምን መሆን እንዳለበት ሞዴል በመሆን ዓይኔን የከፈቱልኝና፥ የቤተ ክርስትያን አመራርም ምን መሆን ስል እንዳለበት ላስተማሩኝ ቤተሰቤ እመቤት፥ ፌብንና ቤተልሔም ከውስጤ የመነጨ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።
- ከሁሉም በላይ ከዘመናት በፊት አስቀድሞ ባሰበው ሐሳቡ ነፍሴን ላዳናትና የፀጋን በር ለከፈተልኝ፥ እኔንና ቤተሰቤን እስከዛሬ ድረስ በታማኝነት ለመራንና፥ “ለአገልግሎቱ ሾሞኝ ታማኝ አድርጎ ለቆጠረኝ” ጌታ እግዚአብሔር “በረከትና፥ ክብር፥ ምስጋናም፥ ኃይልም፥ ከዘለዓለም እስከ ዘለዓለም” ይሁን!!!

የመጽሐፉ ይዘት ቅደም ተከተል

መቅድም

ምዕራፍ አንድ፦

መግቢያ	20
ሀ. በቤተሰብ ላይ የተከሰቱ ተግዳሮቶች	20
ለ. የቤተሰብ አመለካከት መዛባት ያመጣው ሰበብ	22
ሐ. ከጋብቻ ጋር የተገናኙ ጥናታዊ መረጃዎች	24

ምዕራፍ ሁለት፦

ጋብቻ በብሉይ ኪዳን ዘመን	28
ሀ. ጋብቻና ቤተሰብ በፍጥረት ጊዜ፥ (ዘፍ. 1-3)	28
ለ. በእስራኤል ታሪክ ውስጥ ያለው ዕድገት (ፔንታቴክ የታሪክና የነቢያት መግህፍት)	32
ሐ. እግዚአብሔር ያሰቀመጠው መለኪያ ነፃብራቅ (የጥበብ መጻሕፍት)	38
መ. የብሉይ ኪዳን ጋብቻዎች ገፅታ	47

ምዕራፍ ሦስት፦

ጋብቻ በአዲስ ኪዳን ዘመን	59
ሀ. የጌታ ኢየሱስ አመለካከት	60
ለ. የሐዋርያው ጴጥሮስ ትምህርት	62
ሐ. የሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት	63
መ. የአዲስ ኪዳን ጋብቻ ገፅታ	68

ምዕራፍ አራት፦

የክርስቲያን ጋብቻ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት	76
ሀ. የእግዚአብሔር ዋነኛ የትኩረት አቅጣቸው ቤተሰብ	76
ለ. የብሉይና የአዲስ ኪዳን ሥነ ምግባር (ethics)	78
ሐ. እግዚአብሔር ለምን ይህን ያህል በቤተሰብ ላይ አተኮረ ?	79
መ. የክርስቲያን ቤተሰብ ዓዕማድ	80

ምዕራፍ አምስት፦

የክርስቲያን ጋብቻ፥ ሥርዓት፤ ኮንትራት፤ ወይንስ ቃል ኪዳን ?!	86
---	----

ሀ. ጋብቻን እንደ ሥርዓት፥ (Marriage as a Sacrament)	87
--	----

ለ. ጋብቻ እንደ ኮንትራት፥ (Marriage as a Contract)	88
---	----

ሐ. ጋብቻ እንደ ቃል ኪዳን፥ (Marriage as a Covenant)	90
--	----

ምዕራፍ ስድስት፦

ቤተሰብ በብሉይ ኪዳን እይታ	94
-------------------	----

ሀ. “ቤተሰብ” የሚለውን እሳቤ (Concept) ትርጉሙ ወሰን	94
---	----

ለ. የአባቶች ኃላፊነት በብሉይ ኪዳን ዘመን	95
-----------------------------	----

ሐ. የእናቶች ኃላፊነት በብሉይ ኪዳን	99
-------------------------	----

መ. የልጆች ኃላፊነት በብሉይ ኪዳን	102
------------------------	-----

ምዕራፍ ሰባት፦

ቤተሰብ በአዲስ ኪዳን እይታ	107
-------------------	-----

ሀ. ፓለስታይን በመጀመሪያው ምዕተ ዓመትና የጌታ ኢየሱስ ምሳሌ	107
--	-----

ለ. ኢየሱስ ስለቤተሰብ ያስተማረው ትምህርትና ደቀ መዝሙርነት	108
---	-----

ሐ. የሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት ስለ ቤተሰብ	111
------------------------------	-----

ምዕራፍ ስምንት፦

ልጆችን ለማግኘት ወይም ላለማግኘት	118
-----------------------	-----

ሀ. ልጅ ለመውለድ አለመፈለግና የህክምና ዓለም	119
-------------------------------	-----

ለ. ልጅን ለመውለድ አለመቻልና የህክምና ዓለም	128
-------------------------------	-----

ምዕራፍ ዘጠኝ፦

ከቤተሰብ ጋር የተያያዙ ልዩ ትኩረት የሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች	133
ሀ. ወላጅና ልጆችን ማሳደግ በዚህ ዘመን	133
ለ. የወላጆችና የልጆች ግንኙነት	143

ምዕራፍ አሥር፦

በጋብቻና በቤተሰብ ላይ የሚነሱ ተግዳሮቶች	149
ሀ. በጋብቻና በቤተሰብ ላይ የሚመጣ መንፈሳዊ ውጊያ	149
ለ. ለቤተሰብ የሚሆን ማጠቃላያ ምክሮች	160
ሐ. በትዳር ዓለም የሚከሰቱ ችግሮች	163

ምዕራፍ አሥራ አንድ፦

መለኮታዊ የአለማወቅ ስጦታ	183
ሀ. ሳያገቡ የመቆየት ህይወት፦ (SingleLife) (ማቴ. 19:10-12 ፥ 1ቆሮ. 7:32-38 ፥ 1ቆሮ. 7:7)	184
ለ. የእግዚአብሔር ቃል ትምህርት ስለ አለማወቅ	192
ሐ. መበለቶች በእግዚአብሔር ቃል እይታ	202
መ. ብቸኛ/ ነጠላ ወላጆች፦ (Single Parents)	206
ሠ. ማጠቃለያ ሐሳቦች ለብቸኞች/ ነጠላዎች	207

ምዕራፍ አሥራ ሁለት፦

የተፈጥሮ ግኑኝነትን መስበር/ መጣስ፦ ሰዶማዊነት	211
ሀ. መግቢያ	211
ለ. ሰዶማዊነት በጋብቻና በቤተሰብ እይታ	213
ሐ. ሰዶማዊነት በብሉይ ኪዳን ዘመን	214
መ. ሰዶማዊነት በአዲስ ኪዳን ዘመን	220
ሠ. ቤተ ክርስቲያን ሰዶማዊነትን መቋቋም ያለባት ምክንያቶች	223

ምዕራፍ አሥራ ሦስት፦

እግዚአብሔር ያጣመረውን መለየት ፍቺና እንደገና ማወቅ ,	228
ሀ. የብሉይ ኪዳን መሠረት	229

ለ. የአዲስ ኪዳን ትምህርት በፍቺ ላይ	232
ሐ. የመጀመሪያዎቹ የቤተ ክርስቲያን አባቶች ትምህርት፥ ጋብቻ፥ ፍቺና፥ እንደገና ማግባት	249
መ. የመጋቢነት እንክብካቤ የሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች	256
ሠ. የመለያየት መመሪያ	259
ምዕራፍ አሥራ አራት፥	
ቤተሰብና ገንዘብ ነክ ጉዳዮች	262
ሀ. መግቢያ	262
ለ. የገንዘብ አመለካከት	264
ሐ. ከገንዘብ ጋር ያለን ግንኙነት	267
መ. የገንዘብ አያያዝ	270
ሠ. የገንዘብ አወጣጥ ቁጥጥሮች	289
ማጠቃለያ፥	292
ምዕራፍ አሥራ አምስት፥	
ቤተሰብና የቤተ ክርስቲያን አመራር	294
ሀ. መግቢያ	294
ለ. ታማኝነት በትዳር ዓለም ውስጥ	296
ሐ. የቤተ ክርስቲያን መሪዎችና ልጆቻቸው	301
መ. የቤተ ክርስቲያን አመራርና አለማግባት	302
ምዕራፍ አሥራ ስድስት፥	
የክርስቲያን ጋብቻ መመሪያ መንደርደሪያ ሐሳብ	305
ሀ. መግቢያ	305
ለ. ትርጉሙ ወሰን	306
ሐ. ስለ ክርስቲያን ጋብቻ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት	307
መ. ሳያገቡ የመቆየት ሕይወትና በድንግልና መኖር	311
ሠ. የቤተ ክርስቲያን ሀላፊነት በእጮችነት ጊዜ	313
ረ. የቤተ ክርስቲያን መመሪያ በቅድመ-ጋብቻ ላይ	314
ሰ. የቤተ ክርስቲያን የጋብቻ ሥነ ሥርዓት መመሪያ	315
ሸ. በሌላ ሥፍራ ካለ ወንድም/ እህት ጋር ለመጋባት ለሚፈልጉ የወጣ መመሪያ	317
ቀ. በፍቺ ላይ መመሪያ	319

በ. ከፍቺ በኋላ እንደገና የመታረቅ እና የመጋባት መመሪያ (Remarriage with original spouse)	321
ተ. እንደገና ከሌላ ሰው ጋር የመጋባት መመሪያ (Remarriage with another person)	322
ቸ. የቤተ ክርስቲያን አቋም በሶዶማዊነት ላይ	325
ኀ. የቤተሰብ አያያዝና አገልግሎት	326
ሄ. ማጠቃለያ	327
ምዕራፍ አሥራ ሰባት፦	
መደምደሚያ	329
ዋቢ መጻህፍት (BIBLIOGRAPHY)	335

መቅድም

እግዚአብሔር ለወንጌል አገልግሎት ከጠራኝ ዘመን ጀምሮ ስለ ቤተ ክርስቲያን በምፅልይበትና በማስብበት ጊዜ የክርስቶስ አካል ውበትና ጥንካሬ ከሚንፀባረቅባቸውና የጌታንም ክብር ከሚገለጥባቸው መንገዶች አንዱ ምሳሌነት በተሞላበት ጋብቻና ቤተሰብ ውስጥ እንደሆነ አስተውያለሁ። ከዚህም የተነሣ ይኸንን መጽሐፍ ለመጻፍ ያነሳሱኝ ምክንያቶች በርከት ያሉ ቢሆኑም፤ ጥቂቶቹን መግለፁ ግን አስፈላጊ ነው ብዬ አምናለሁ። አንድም፡ የእግዚአብሔርን ቃል ስናጠና፡ በብሉይም ይሁን በአዲስ ኪዳን ስለ ጋብቻና ስለ ቤተሰብ ልዩ ትኩረት ተሰጥቶት ከማየታችንም በላይ፤ የእግዚአብሔር ዓላማ በመጀመሪያው መጽሐፍ በአሪት ዘፍጥረት የጀመረው በአዳምና በሔዋን ቤተሰብ ሆኖ፡ በመጨረሻው መጽሐፍ በራዕይ ዮሐንስ የሚደመድመውም ሊመጣ ባለው የክበረ ሙሽራ በጌታ በኢየሱስና፡ የጌታ ሙሽራት በሆነችው በቤተ ክርስቲያን መካከል በሚደረገው አስደናቂና ዕፁብ ድንቅ በሆነው ሠርግ ነው። ሁለተኛ፡ በየዘመኑ ያለው ትውልድ ልጆችን በመውለድ ቀጣይነት እንዲኖረውና፤ አዲሱ ትውልድንም በእግዚአብሔር ፍርድት ለማሳደግ፡ ለመቅረፅና፡ የሞራልና የሥነ ምግባር መለኪያው የተጠበቀ እንዲሆን ለማድረግም ዓይነተኛ መንገዱ ቤተሰብ በፅድቅና በቅድስና ሲጠበቅ ብቻ ስለሆነ ነው። ሦስተኛ፡ በቤተ ክርስቲያንም ይሁን በዓለም ያሉት መሪዎች የአመራራቸው ዓይነትና ብቃትም መለካት ያለበት የቤተሰባቸውን አያያዝ በማየት ስለሆነ ስለ ጋብቻና ስለ ቤተሰብ የጠለቀ ጥናት ማድረግ አስፈላጊ ነው። አራተኛ፡ በዘመናችን ያለው የዓለም አካሄድ ስናጤን፡ ለቤተሰብ የነበረን የዋጋ አሰጣጥ እጅግ እያናጋ በመምጣቱና፤ በቤተ ክርስቲያንም ሳይቀር ብዙ ተግዳሮቶችን በማምጣቱ ስለ ክርስቲያን ጋብቻና ቤተሰብ በተለየ ሁኔታ ማጥናቱ እጅግ ወሳኝ በመሆኑ ነው። አምስተኛ፡ ጌታ ኢየሱስ ሙሽራይቱን ማለትም፡ ቤተ ክርስቲያንን ለመውሰድ በክብር፡ በመላዕክት ታጅቦ ዳግም በሚመጣበት ጊዜ አዲሱ የክርስቶስ ሕብረተሰብ የሆነችው ቤተ ክርስቲያንም ንፅህናዋንና ቅድ

ስናዋን ጠብቃ መሰናዳትና መዘጋጀት ካለባት ጉዳዮች አንዱ ከጋብቻና ከቤተ ሰብ ጋር በተያያዘ በመሆኑ ምክንያት ነው።

ይኸንን መጽሐፍ በምጽፍበት ጊዜ የመጽሐፉ አንባቢዎችና ተጠቃሚዎች የሚከተሉት ይሆናሉ ብዬ በማሰብ እንደሆነ ለአንባቢዎቼ መግለፅ እወዳለሁ። በክርስቶስ ኢየሱስ አምነው ለዳኑና በክርስቶስ አካል ውስጥ ለተሰገሰጉ ግለሰቦች ማለትም፥ (ያላገቡ ሰዎች፥ ነጠላ/ ብቸኛ/ ሌጣ ወላጆችና፥ ባሎቻቸው ወይም ሚስቶቻቸው ለሞቱባቸው ባልቴቶች)፤ በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የእግዚአብሔርን ህዝብ በማገልገል ለሚገኙ አገልጋዮች ማለትም፥ (ፓስተሮች፥ ወንጌላውያን፥ ሰባኪዎች፥ አስተማሪዎች፥ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች፥ ዲያቆናትና፥ የጋብቻ አማካሪዎች)፤ እና በፖሊሲ ነክ ጉዳዮች ወሳኝና ቁልፍ የሆኑ የቤተ እምነት መሪዎች ናቸው።

የዚህ መጽሐፍ ይዘት ወይም መጽሐፉ ያካተተው ሐሳብ በሦስት ዋነኛ ነገሮች ማጠቃለል ይቻላል። አንድም ሚዛኑን የጠበቀ መጽሐፍ ቅዱሳዊና ሥነ መለኮታዊ አመለካከቶችንና እምነትን ያንፀባርቃል። ሌላው ደግሞ ከጋብቻና ከቤተሰብ ጋር የተያያዙ አነጋጋሪ ጉዳዮችንም በማንሳትና በማብላቀት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምላሽን ለመስጠት ይሞክራል። በመጨረሻም በክርስቶስ ውስጥ ያሉ ግለሰቦችም ሆኑ ቤተሰቦች ስለ ጋብቻና ስለ ቤተሰብ ያላቸው አስተሳሰብ በእግዚአብሔር ቃል በመቅረፅ ትክክለኛ የሆነ የቤተሰብ የዋጋ አሰጣጥ እንዲኖራቸውና፥ ጌታን እያስከበሩ ለመኖር እንዲችሉ በሥራ ሊተረጎሙ የሚችሉ እጅግ ጠቃሚ ምክሮችንም ይለግሳል።

የመጽሐፉ ዓላማ እግዚአብሔር አማኞች ለሆንነው ያስቀመጠውን የክርስቲያን ጋብቻና ቤተሰብ የጽድቅና የቅድስና መለኪያ ለማሳየት፥ የእግዚአብሔር ክብር በእያንዳንዱ ግለሰብና ቤተሰብ ሕይወትና ኑሮ ከመቸውም ጊዜ በበለጠ ሁኔታ እንዲገለጥና፥ አድሱ የክርስቶስ ሕብረተሰብ የሆነችው ቤተ ክርስቲያንንም የሙሽራነትዋን ድንግልናና ንዕህና በመጠበቅ ለጌታ ዳግም ምፅዓት ለማዘጋጀት ነው።

ፓስተር ዶ/ር አሳዩኸኝ በርኽ

June 14, 2008

ምዕራፍ አንድ

መግቢያ

ሀ. በቤተሰብ ላይ የተከሰቱ ተግዳሮቶች፦

በአሁኑ ዘመን በአገራችንም ይሁን በሌሎች ክፍለ ዓለማት በጋብቻና በቤተሰብ ላይ ብዙ ተግዳሮቶች ከመነሳታቸውም በላይ፤ የተዛባና የሚያምታ ቱ አመለካከቶች ከጊዜ ወደ ጊዜ እየሰፈኑ መሄዳቸውን እናውቃለን። ለናሙና አንዳንዶቹን ለመጥቀስ ያህል የሚከተሉትን አቀርባለሁ፦

1. በአሥራ ሰባተኛውና በአሥራ ስምንተኛው ምዕተ ዓመት ከተነሳው የአዕምሮ እውቀት እምርታ (Enlightenment Period) ከተነሣበት ዘመን አንስቶ እያደገ የመጣው ሰውን ማዕከል ያደረገና፤ እግዚአብሔርንም ሆነ ቤተክርስቲያንን ማዕከልኛውን ቦታ የሚያሳጣ አመለካከት፤ በነፃነት ሰበብ ማለትም፤ ተጠያቂነት የሌለበት ነጻነት በሰዎች ግንኙነትም ሆነ በሌሎችም ጉዳዮች ሰው ስለራሱ የመወሰን መብት የሚሰጥ፤ የሞራልም ሆነ፤ የሥነ ምግባር መለኪያ (Morality and ethics) የሌለው ልቅ አመለካከት መስተጋባቱ ለብዙ ችግሮች መነሻ ሆኗል።
2. በተጋቡ ባልና ሚስቶች መካከል የፍቺው ቁጥር ከጊዜ ወደ ጊዜ እያደገ መምጣቱ ቤተ ክርስቲያንን ከመገዳደሩም ሌላ፤ ሀብረተሰቡን አደጋ ላይ

የጣለና የሚያድጉትንም ሕፃናትና ልጆች ያለ ወላጅ ወይም በአንድ ወላጅ ብቻ እንዲያድጉ ያደረገ የጠለቀ ችግር ነው።

3. በነፃነት ሰበብም ባለትዳሮች ከጋብቻ ውጭ ከሌላ ሰው ጋር ሽሙት መፈፀም እንኳን እንደ ኃጢያት ሊቆጠር ይቅርና ያለአንዳች ቅሬታ የሚፈፀም ነገር እየሆነ መምጣቱ ዓለማችን ፈውሰ ያልተገኘላት ቀስለኛ ዓለም እንድትሆን አድርጓታል።

4. ታዳጊ የሆኑ ልጆች፥ በተለይም ወጣቶች (ከ13-19 ዓመት-Teen agers) ከወላጆቻቸው ምሳሌነት ስለማያገኙ ገና ግራና ቀኛቸውን ባልለዩበት ዕድሜ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ከማድረጋቸውም ሌላ (sexually active)፤ ሴት ልጆችንም ያለ ዕድሜአቸው እርግዝና ውስጥ አስገብቷቸዋል። ይህ ሁኔታ የወደፊት ብሩህ ተስፋቸውን ከማጨለሙም ሌላ፤ አዕምሮን ስሜትንና ፈቃድን በሚያሰቃይ ልምምድ ውስጥ እንዲያልፉና ውርጃን እንዲያካሂዱ አስገድዷቸዋል። እንዲህ ዓይነት ልምምድ ሊወለዱ የነበሩትን ህፃናት መግደል ከመሆኑም በላይ፤ ከአድራጊዎቹ ወጣቶች ህሊናም ሊጠፋ የማይችል ውስጣዊ ሥቃይ ሆኖ እንደሚቀር የታመነ ነው።

5. ይህ እላይ የጠቀስኩት “የግል መብትና ነፃነት” በየታዎችም ላይ ማምታታት (confusion)፤ የአመለካከት ለውጥ (disorientation of sexes)፤ እና ሰዎች ለእግዚአብሔር የተፈጠሩለትን ወንድና ሴት መጋባት ትተው ወንድ ከወንድ፤ ሴት ደግሞ ከሴት ጋር ለመጋባት መጀመራቸው፤ ከዚያም አልፈው የታቸውን በመለወጥ (ወንድ ወደ ሴት፥ ሴት ወደ ወንድ) ወይንም የታቸውን እንደመሰላቸው በመለዋወጥም (Transgendered) (ሲያሰኛቸው ወንድ ሲያሰኛቸው ደግሞ ሴት እንዲሆኑ የታቸውን በመለዋወጥ) የሰብአዊ ክብራቸውን የሚጥል ከመሆኑም ሌላ የማንነታቸውን እጦት/ወድቀት የሚያመጣ (identity crisis) የጠለቀ ችግር ነው። ከዚህም በላይ የሚወለዱትም ልጆች የሚኖራቸው የየታ ግንዛቤ (Sexual Orentation)

ከመዛባቱም በላይ፤ ማንም ሊሞላው የማይችል ክፍተት በውስጣቸው ይፈጠራል። በልጅነታቸው ያዩት የተፈጥሮ ተቃራኒ የሆነ የኑሮ ዘይቤ በውስጣቸው ተፅዕኖ ስለሚያመጣ ካደጉ በኋላ ትውልዳቸውን በሙሉ የሚያምስ ኑሮ መኖር ይጀምሩና ውሉ የማይታወቅ ትውልድ ይሆናል።

ለ. የቤተሰብ አመለካከት መዛባት ያመጣው ሰበብ፦

ይህ የቤተሰብ እምነትና አመለካከት መዛባት ያመሰው በዓለም ያሉት ህዝቦችን ብቻ ሳይሆን ቤተ ክርስቲያንንም የሚያውክና የሚፈታተን ተግዳሮት ነው። ነገር ግን ቤተ ክርስቲያን ከጥንት ዘመን ጀምሮ በነቢያትና በሐዋሪያት፤ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቲያንም የተሰጣት የቤተሰብ እምነትና መለኪያ በየዘመናቱ በውጭው ዓለም ግፊት ምክንያት እየቀያየጠችና እየሸረፈች መምጣቷ መሠረታዊ በሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነቶች ላይ እንድታመቻች ከመገደዷም በላይ፤ ከእግዚአብሔር የተሰጣትን አደራ “የዓለም ብርሃን” እና “የምድር ጨው” መሆን እየደበዘዘ መምጣቱ እጅግ የሚያሳስብ ጉዳይ ነው። ስለዚህ ቤተክርስቲያን ከእግዚአብሔር የተላከች ስትሆን፤ ለችግሩ መፍትሔ ከምትሆን ይልቅ ከችግሩ ጋር አብራ ተደማሪ መሆኗ በማይመች አቀማመጥ እንድትቀመጥ ያደርጋታል።

ይህ ማለት ክርስቲያኖች የቤተሰብን አስፈላጊነት ጥለዋል፤ ወይም እግዚአብሔር ለክርስቲያን ቤተሰብም ሆነ በዓለም ላሉት ቤተሰቦች ያለውን ዓላማ ረስተዋል ማለት አይደለም። እንዲያውም ቤተ ክርስቲያን በመድረክ አገልግሎትም ሆነ በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናቶቿ የምታስተምረው ትምህርት፤ የጋብቻ አማካሪዎች አገልግሎት ማቋቋሟ፤ በሌላ በኩል አጋዥ ድርጅቶችና አገልግሎቶች እንዲቋቋሙ ምክንያት መሆኗ፤ ለክርስቲያን ቤተሰቦች የምታዘጋጃቸው ሥልጠናዎችና ሱባዔዎች እያደገ መምጣቱ፤ በተለያዩ የመሰራጫ መንገዶችም (ካሌት፤ ቪዲዮ፤ ሬዲዮ፤ መጽሔት፤ ወዘተ) የምታሠራጩባቸው ትምህርቶች የሚያመለክቱት ቤተ ክርስቲያን የተቻላትን ለማድረግና

ምዕመኗን ለማስታጠቅ የምታደርጋቸውን ከፍተኛ ጥረቶች ነው። ዳሩ ግን ከቤተሰብ ጋር የተያያዙ ዓይነታቸው ልዩ ልዩ ህብር/ ቀለማት ያላቸው ችግሮችና አሳሳቢ ጉዳዮች እየበዙ መሄዳቸው የትምህርታችን ይዘት (substance) ፣ የመልዕክታችን የመለወጥ ኃይል (transforming power)፣ በቀኑ መጨረሻ ላይም ለእግዚአብሔር ቃልና ለመንፈስ ቅዱስ በሕይወታችንም ሆነ በአገልግሎታችን የሰጠነውን ቦታ የሚያንጸባርቅ ነው።

የእግዚአብሔር ቃል፦

- “ሰው አባቱንና እናቱን ይተዋል ከሚስቱም ጋር ይዛበቃል” በሚልበት ጊዜ ምን ማለቱ ነው? የጋብቻ ሕይወት ክቡርነት (Sanctity of marriage life)፣ እንዴትስ ይጠበቃል?
- “ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ” በሚልበት ጊዜ ለወንድና ለሴት ያለው ግንዛቤ (implication) ምንድነው?
- ኃጢአት በባል፦ በሚስትና በልጆች ላይ ሊያመጣ የሚችለው የተዛባ አመለካከት፦ የተቃወሰ የኑሮ ዘይቤ ፣ የተምታታ እሴት/ የዋጋ አሰጣጥ (confused value system) የግንኙነት የቋንቋ ድብልቆሽ (communication breakdown) ምንድነው? የሚሉትንና ሌሎችንም የጠለቁ ጥያቄዎች መጠየቅ፣ መገንዘብና ለመለወጥ መጨከን፣ ራስንም በእግዚአብሔር ቃልና በመንፈስ ቅዱስ ሥልጣን ሥር ማስቀመጥ በጣም አስፈላጊ ነው።
- ከዚህም በተጨማሪ የሕይወታችንም ሆነ የቤተሰባችን መሠረት የእግዚአብሔር ቃል ስለሆነ በሌሎች የመጽሐፍ ክፍሎች የተጠቀሱትንም ሐሳቦች ማየቱ በጣም አስፈላጊ ነው።
- “የምታመልኩትን ዛሬ ምረጡ። እኔና ቤቴ ግን እግዚአብሔርን እናመልካለን።” (ኢያሱ 24፥ 15)
- “መጋባት በሁሉ ዘንድ ክቡር፣ መገታውም ንጹህ ይሁን፤ ሴቶችንና አመንዝሮችን ግን እግዚአብሔር ይፈርድባቸዋል።” (ዕብራውያን 13፥

- “ለእያንዳንዳችሁ በክርስቶስ ፍርሃት የተገዛችሁ ሁኑ። ሚስቶች ሆይ ለጌታ እንደምትገዙ ለባሎቻችሁ ተገዙ፤ ... ባሎች ሆይ፤ ክርስቶስ ደግሞ ቤተ ክርስትያንን እንደ ወደዳት ሚስቶቻችሁን ውደዱ።” (ኤፌሶን 5፡ 2 1-33)
- “ልጆች ሆይ፤ ለወላጆቻችሁ በጌታ ታዘዙ፤ ይህ የሚገባ ነውና። መልካም እንዲሆንልህ እድሜህም በምድር ላይ እንዲረዝም አባትህንና እናትህን አክብር፤ ... አባቶች ሆይ፤ ልጆቻችሁን በጌታ ምክርና በተግሣጽ አሳድጋቸው እንጂ አታስቆጡላቸው።” (ኤፌሶን 6፡ 1-4)
- “... ልጆቹን በጭምትነት ሁሉ እየገባ የራሱን ቤት በመልካም የሚያስተዳድር፤ ሰው ግን የራሱን ቤት እንዲያስተዳድር ባያውቅ የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስትያን እንዴት ይጠብቃታል።” (1 ጢሞቴዎስ 3፡ 4-5)
- “በመልካም የሚያስተዳድሩ (ቤተሰባቸውን) ሽማግሌዎች፤ ይልቁንም በመስበክና በማስተማር የሚደክሙት እጥፍ ክብር ይገባቸዋል።” (1 ጢሞቴዎስ 5፡ 17)

ሐ. ከቤተሰብ ጋር የተገናኙ ጥናታዊ መረጃዎች፦

1. Time Magazine:¹

- በጋብቻ ዓለም የተጣመሩ ሰዎች በዕድሜአቸው ረዥም ዓመታት ከመኖራቸውም በላይ፤ በነዚያም ዘመናት በአብዛኛው ጊዜ ጤንነታቸው የተጠበቀ ሆኖ ይኖራሉ።
- ትዳራቸውን አፅንተው የሚኖሩ ቤተሰቦች በጣም አነስተኛ የሆነ የልብ ህመም፤ የካንሰር በሽታ፤ ከእስትንፋስ ጋር የተያያዙ በሽታዎችና፤ የአፅምሮ ህመም ያጋጥሟቸዋል።

¹ Time Magazine, "The Science of Romance: Why We Need Love to Survive," January 28, 2008: 55-104.

- ምንም እንኳን ያገቡ ወንዶች ከሴቶች ይልቅ የበለጠ ቢጠቀሙም፤ በጋብቻ ዓለም ያሉ ሰዎች የኑሮ ጭንቅንቆሽን (life stress) በቀላሉ ይወጡታል።
- ጋብቻ የተጋቡትን ሰዎች፥ በተለይም ባሎች ካላገቡት ወንዶች ይልቅ ሃያ ከመቶ (20%) በበለጠ ይወፍራሉ።

2. World Impact Ministries:²

- 78% ከአሥራ ሦስት እስከ አሥራ ዘጠኝ ዓመት ድረስ ዕድሜ ያሉ ወጣቶች ከማንም ሰውና ከምንም ነገር በላይ ሕይወታቸውን የሚቀር ፁት ወላጆቻቸው እንደሆኑ ያምናሉ።
- በአሜሪካን አገር ውስጥ ከአሥራ ስምንት ዓመት በታች ያሉት 20 ሚሊዮን ልጆች በአንድ ወላጅ ብቻ ጋር እያደጉ ናቸው። ከእነዚህም መሃል አንድ ስድስተኛዎቹ ከአባት ጋር ብቻ ያድጋሉ።
- ወላጆች በዓመት ውስጥ በሥራ በታላቅ የሚያሳልፏቸው የሰዓታት ብዛት 3885 ናቸው።
- በአሜሪካን አገር ውስጥ ከአምስት ዓመት በታች ያሉ ህጻናት አምሳ ከመቶው ተከፍለው በሚሠሩ ድርጅቶች ሥር (Day Care) ያድጋሉ።
- ባለፉት 30 ዓመታት ውስጥ ቤተሰብ በአንድነት በማዕድ ዙሪያ አብረው የሚመገቡበት ጊዜ በ33% ቀንሷል።
- ከወላጆቻቸው ጋር አብረው ወደቤተክርስቲያን ለማምለክ የሚሄዱ ልጆች 72% ጌታን እንደግል አዳኛቸው አድርገው ይቀበላሉ።

² World Impact Ministries, *A-Z of Parenthood*, 2007.

3. ከሌሎች መረጃዊ ጥናቶች የተገኘ፦

- ከተጋቡት መካከል አንድ አራተኛዎቹ ጋብቻቸውን በፍቺ እየደመደሙ ናቸው።
- በአሜሪካውያን መካከል ፍቺ እየቀነሰ ቢሆንም፤ በሥርዓትና በቁምነገር ሳይጋቡ (formally and officially) የሚኖሩት ግን በ30% እያደገ መጥቷል።
- ከሦስት ጋብቻዎች ሁለቱ “ጥሩ ጋብቻ ማለት ባልም ሆነ ሚስት ምንም ነገር ለማድረግ ፍጹም የሆነ ነፃነት ሲኖራቸው ነው” ብለው ያምናሉ።
- ከሦስት ጋብቻዎች አንዱ “ከትዳር ውጭ ዝሙት መፈፀም ተቀባይነት ያለው ባህርይ ነው” ብለው ያምናሉ።
- ባለፉት 20 ዓመታት ከጋብቻ በፊት አብሮ መኖር ከ500% በላይ አድጓል። ከዚያም መሃል ለመጀመሪያ ጊዜ ከተጋቡት ጋራ ሲነፃፀር 82% እንደሚፋቱ እያወቁ ያደርጉታል።
- ክርስትያኖች ከዓለማውያን ጋር ያላቸው ተመሳሳይ ባህርይ፤ ከዚህ በፊት ተፋትተው ነበር፤ የክርስትያኖች 27% ሲሆን፤ የዓለማውያን ደግሞ 23% ነው። ከቤት ሆነው ይሠራሉ፤ የክርስትያኖች 29% ሲሆን፤ የዓለማውያን ደግሞ 35% ነው።
- በዚህ ዓመት ከሦስት ልጆች አንዱ ካልተጋባች እናት ይወለዳል።
- በአፍሪካን አሜሪካን መካከል (African-Americans) 75% ሴቶች ልጆቻቸውን ያለአባት ያሳድጋሉ።

ለግልና ለቡድን ውይይት የሚረዱ ጥያቄዎች፦

1. በአሁኑ ዘመን በዓለማችን በጋብቻና በቤተሰብ ላይ የተነሡት ተግዳሮቶች ምን ምንድናቸው?
2. እነዚህ ተግዳሮቶች ያመጡት አሉታዊ ተፅዕኖስ ምንድነው ትላለህ?
3. ከልዩ ልዩ ጥናታዊ መረጃዎች የተገኙት ዘገባዎች ስታይ ካለህበት አካባቢ / ከተማ/ አገር ምን ያህል የሚመሳሰል ይመስልሃል?
4. ቤተ ክርስቲያን ጋብቻና ቤተሰብ ለመቅረፅና ለማጎልበት እያደረገችው ያለው መልካም ነገርና ያሳየችውም ደካማ ጎን አመዛዝነህ ካየህ በኋላ፤ ሊኖራት የሚገባ ሚና ዘርዘር፡፡
5. የራስህ፥ የቤተሰብህና፥ ጌታን የምታመልክባት ቤተ ክርስቲያን ስለ ጋብቻና ቤተሰብ ያለውን አመለካከት እንዲለወጥ ድርሻህ ምን እንደሆነ ትገነዘባለህ?

ምዕራፍ ሁለት

ጋብቻ በብሉይ ኪዳን ዘመን

“መተው ፥ መጣበቅና ፥ አንድ ሥጋ መሆን”

(ዘፍጥረት 2: 24)

የእስራኤላውያንን ታሪክ በምናጠናበት ጊዜ እግዚአብሔርን የሚያስከብሩና የማያስከብሩ ጋብቻዎች ታሪክ በብዛት እንመለከታለን። ምንም እንኳን በብሉይና በአዲስ ኪዳን ያሉት ስድሳ ስድስቱም መጻሕፍት የተጻፉት እግዚአብሔር ለሰዎች ልጆች ያዘጋጀውን የደህንነት መንገድ የሚተርኩ መጻሕፍት መሆናቸውን ብናውቅም፤ መጻሕፍት ሁሉ “ለትምህርታችን ተጻፈ” ስለሚል (1ቆሮ. 10:11፤ 2ጢሞ. 3:16) ስለ ቤተሰብ ጉዳይም ከእግዚአብሔር ቃል ብዙ የምንማረው ነገር አለ።

ሀ. ጋብቻና ቤተሰብ በፍጥረት ጊዜ፥ (ዘፍ. 1-3)

የጋብቻን መጽሐፍ ቅዱሳዊ አመሠራረት ለማየትና እግዚአብሔር ለጋብቻ ያለውን አላማና ንድፍ/ ሀብር (pattern) ለማየት በዘፍጥረት ምዕራፍ 1-3 ያለውን ታሪክ ማየት አስፈላጊ ነው። ምንም እንኳን የዘፍጥረት መጽሐፍ የተጻፈው እስራኤላዊያን ወደ ከነሐን ምድር ከምድረ በዳ ጉብ በኋላ ከመግባታቸው በፊት ለዝግጅት የተጻፈ ቢሆንም፤ የመጀመሪያዎቹ ሦስት ምዕራፎች ግን መሠረትን የሚጥሉ በመሆናቸው የተለየ ትኩረት ያስፈልጋቸዋል።

በመጀመሪያ እነዚህ ምዕራፎች እግዚአብሔር አዳኝና ህግ ሰጪ፣ የፍጥረት ሁሉ ፈጣሪ፣ ኃይልንየተሞላ፣ ጥበበኛ፣ ዘላለማዊ አምሳክ፣ እንደሆነ ይገልፃሉ። ኃብቻም በእግዚአብሔር አስደናቂ ከሆነ የፈጣሪነት ሥልጣን ውስጥ የሚመነጭ በእርሱም ላይ የተመሰረተ መሆኑ ሰውን በአምሳሉ ወንድና ሴት አድርጎ በመፍጠሩ የተገለጸ ሆኖ እናገኘዋለን። አዳምና ሔዋንም በእግዚአብሔር አምሳል የተፈጠሩት ምድርን ለማበጀትና ለመጠበቅ የኃብቻውን ግንኙነት በተመለከተ በአመራር ኃላፊነት እንዲኖረውና፤ ሴቷም የእርሱ “ረዳት” እንድትሆን መደረጓንና፤ የሰው በኃጢአት መውደቅም በወንድም ሆነ በሴቷ ላይ አሉታዊና መድኃኒት የሚያስፈልገው ችግር ሲያመጣ እንመለከታለን።

1. ሰው ምድርን ለመግዛት በእግዚአብሔር አምሳል የተፈጠረ፣
(Creation Period)

አዳምና ሔዋን በእግዚአብሔር አምሳል መፈጠራቸው ያልተመጠነ ዋጋ፣ ክብርና አስፈላጊነት እንደነበራቸው ከማሳየቱም ሌላ፣ የፍጥረት ሁሉ ቁንጮ መሆናቸውንም ያመለክታል። “በእግዚአብሔር አምሳል” የሚለው አሳብ (ዘፍ. 1:27) የተወሰነ የማወቅ ችሎታቸው (intelligence) ለመጠሰን ያላቸው ፈቃድ (will)፣ እና የውስጥ ስሜት (emotions) ያላቸው መሆኑ ሊገልፅ ቢችልም፤ በተጨማሪም ምድርን ለመግዛትና ለማስተዳደር የሚችሉበት የውክልና የሥራ ድርሻም እንደነበራቸው ያመለክታል። (መዝ 8:6-8) እግዚአብሔር የምድር ሁሉ ጌታና ባለቤት ሆኖ ሳለ፤ የማስተዳደርና የመግዛት መጋቢነቱን የሰጠው ለወንድ ነው። ሁለቱም በአንድነት የመጋቢነት ድርሻ ለእግዚአብሔር ክብርን በመስጠት ሊፈጽሙ ኃላፊነቱን ሲሰጣቸው፤ ሁለቱን ግን የተለያየ የሥራ ድርሻ ማለትም ወንዱ ለሚሰቱና ለልጆቹ የሚያስፈልገውን ነገር በማዘጋጀት፤ ሴቱቱ ደግሞ የቤተሰቧን አባላት በመንከባከብ ኃላፊነት ሲሰጣቸው እንመለከታለን።

2. የሐዋርያው ጳውሎስ እይታ በዘፍ. 1-3 ላይ፡-

ሐዋርያው ጳውሎስ ወንድ በመጀመሪያ ከሴት በፊት መፈጠሩን መግለጽ ብቻ ሳይሆን፤ ወንድ የተፈጠረው ለሴት ሳይሆን፤ ሴት ለወንድ እንደተፈጠረችና (1ቆሮ. 11፡9 ዘፍ. 2፡18-20) ከወንድም እንደተፈጠረች ይገልጻል። (1ቆሮ. 11፡8-12 ሰሶ 2፡22) በተጨማሪም የመጀመሪያው መለኮታዊ ትዕዛዝ ያገኘውም ወንድ እንደሆነ (ዘፍ 2፡16-17)፤ “እግዚአብሔርም ...ሴት ...ወደ አዳም አመጣለት” (ዘፍ 2፡22)፤ አዳምም ለሴት ስም ማውጣቱ (ዘፍ 2፡23 3፡20) የሚለው ሐሳብ የሚያመለክተው የነበረውን ሥልጣን ነው። ከዚህም ሌላ ሴቷ ከመፈጠሯ በፊት ቀደም ብሎ ለእንስሶች በሙሉ ስም ማውጣት ጀምሮ ነበር። (ዘፍ. 2፡19-20) እግዚአብሔርም “ለው ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም፤ የሚመቸውን ረዳት እንፍጠርለት” አለ።(ዘፍ. 2፡18)

ከእነዚህ የመጀመሪያዎቹ ምዕራፎች ልናስተውላቸው የሚገቡን ጉዳዮች አሉ። አንድም የእግዚአብሔር ጥላንና ዓላማ ከዚህ ያለፈና የጠለቀ መሆኑን ብናውቅም፤ በምድር ላይ ዓላማውን የጀመረው ግን አንድ ቤተሰብ በመመሥረት ነው። አንድም ደግሞ ጋብቻ ምንም እንኳን የሰውን በጎ ፈቃድ

የሚያቅፍ ቢሆንም በእግዚአብሔር አነሳሽነትና ፈቃድ የሚመሠረት ነው። ሌላው ደግሞ ወንድና ሴት በጋብቻ በሚጣመሩበት ጊዜ ሁለትም አንድም ናቸው። ሁለት ናቸው ምክንያቱም የእያንዳንዳቸው ማንነት በአንድነታቸው አይዋጥም፤ አይጠፋም፤ አይሟሸሸም፤ አንድ ናቸው ምክንያቱም የእግዚአብሔር ቃል “ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ” ስለሚል (ዘፍ. 2፡24)። በግብረ ሥጋ ግንኙነት ብቻ ሳይሆን የመጣመር፤ የመዋደድ፤ የመቆራኘትና አንዱ በሌላው የመግባትም ልምምድ ውስጥ ስለሚገቡና፤ ጌታም የሚያያቸው እንደ አንድ ሰው በመሆኑ ነው። ሌላው ደግሞ በወንድና በሴት መካከል ያለው የግንኙነት መሥመር (family structure) በፍጥረት ጊዜ የነበረ እንጂ፤ (part of creation) በኃጢአት ከወደቁ በኋላ የመጣ ሰብብ (and not part of the Fall) አይደለም። በመጨረሻም እግዚአብሔር ሴትን ለወንዱ “ረዳት” እንድት

ትሆን መስጠቱ በመካከላቸው እኩልነትና ልዩነት (equality and distinctive -
ness)፤ እና መተጋገዝ፤ መታዘዝ/ መገዛት/ ሥልጣን እንዳለ ስለሚያመለክት
እነዚህ ሐሳቦች በሚዛን መጠበቅ አለባቸው።

3. በኃጢአት ምክኒያት የመጣ ሰበብ፦

በውድቀት ጊዜ (Decreation Period) የሚያመለክተው እግዚአብሔር ያዘጋጀውን ሥርዓትና ድርሻን የሚያፋልስ ከመሆኑም በላይ፤ እግዚአብሔር የፍጥረት ሁሉ ምንጭና የበላይ፤ ወንድ በሴት ረዳትነት ከእግዚአብሔር በተቀበለው ውክልና ምድርን የሚገዛ መሆኑን የሚገልብጥ ሁኔታ ሲፈጠር እናያለን። እንዲያውም ሰይጣን በእባብ ተመስሎ ሔዋንን ብቻዋን ባገኛት ጊዜ “እናንተ ራሳችሁ አምላክ” መሆን እንደሚችሉና ሌላ አምላክ እንደማያ ስፈልጋቸው፤ አምላክ ካለም ከእግዚአብሔር ጋር “እንደ እግዚአብሔር” እንደሚሆኑ (equal footing with God) በነገራት ጊዜ ለሰይጣን የማታለል ሐሳብ ራሷን አላልፋ ሰጠች። እዚህ ላይ ግን መታወቅ ያለበት ሴቷ አስቀድሞ በሰይጣን መፈተኗ ከወንድ ይልቅ ለኃጢአት የተጋለጠች መሆኗን አያመለክትም፤ ሆኖም ቤተሰቡን በመምራት ወሳኝ የሆኑ ውሳኔዎችን ረዳቱ ከሆነችው ከሴቷ ጋር የመወሰን ሥልጣኑ የወንዱ መሆኑና ቤተሰቡን የመጠበቅና የመጋረድ ኃላፊነት የተሰጠው ለወንድ መሆኑ ለማሰብ አለመፈለገና ባልዋን አለማማከሯ ለእርሱም ሆነ ሥርዓቱን ላበጀው ለእግዚአብሔር አክብሮት እንዳልነበራት ያመለክታል። የሚገርመው እግዚአብሔር ለዚህ ውድቀት በኃላፊነት በቅድሚያ የጠየቀው ወንዱን እንጂ ሴቷን አልነበረም። (ዘፍ. 3፡6 እና 17 ፤ ሮሜ 5፡12-14) ሆኖም የኃጢአቱ ሰበብ ግን ሁለቱንም የነካ ጉዳይ ነው። እግዚአብሔር በሴቷ ላይ በልጆች መውለድ ጊዜ በጭንቅ እንደምትወልድና “ፈቃድሽም ለባልሽ ይሆናል” (ዘፍ. 3፡16) ከባልዋ ጋር የነበራት ግንኙነት በፋቅር ከተለወሰ የፍቅር ግንኙነት ይልቅ በትግልና ከባልዋም በሚመጣ ኃይልና ሥልጣንን አለአግባብ መጠቀም ተተካ። ወንዱ ደግሞ እግዚአብሔርን በመወከል ምድርን ሊገዛና ሊያስተዳድር የነበረው “በደካም ከእርስዋ ትበላለ

ሆኑ እሾህና አሜኪላን ታብቅልብሃለህ ተባለ። (ዘፍ. 3:17-19) ወንድም ሆነ ሴቷ በኃጢአት ምክኒያት ሞትን እንደሚሞቱ ተነገራቸው። (እሪት ዘፍጥረት 3: 19 እና 22) በዚህ መሃል የሚያስደንቀው ግን እግዚአብሔር ወንድንና ሴትን ሲያስብላቸው (ዘፍ 3:21)፤ ክሌቲቱ የሚወጣው ዘር ሊመጣ ያለው መሲህ የሰይጣንን ራስ እንደሚቀጠቅጥ የሚያስገርም የመጻን ተስፋ መስጠቱ ነው። (ዘፍ 3:15)

ለ. በእስራኤል ታሪክ ውስጥ ያለው ዕድገት፦ (‘ፔንታቴክ የታሪክና የነቢያት መጻህፍት)

1. በብሉይ ኪዳን ዘመን የኃብቻ ድርሻ፦

ከውድቀት በኋላም ቢሆን እግዚአብሔር ያስቀመጠውን የቤተሰብ መለኪያ በፔንታቴክ (አምስቱ የእሪት መጻህፍት) በታሪክ (Narrative Passages)፤ በጥበብ (Wisdom Literature) እና በነቢያት (Prophetic Books) መጻህፍቶችም እንደተገለፀው በእስራኤል ታሪክ ውስጥ እንደመለኪያ ሲወሰድ እንላክታለን።

(ሀ). የባሎች ኃላፊነት ለሚስቶቻቸው፦

ብሉይ ኪዳን የወንዶችን የሥራ ድርሻ በግልፅ ባያስቀምጥም ከነበሩት የሥራ ድርሻዎች ግን ጥቂቱን መግለፅ ይቻላል።

- አንደኛ፡ ወንድ ሚስቱን ሊወዳት፤ ሊያፈቅራትና ሊያከብራት የሰብ ዕናዋን ክብር ሊጠብቅላት፤
- ሁለተኛ፡ ለኃብቻው ቅድሚያ ኃላፊነትን ለመውሰድ ቤተሰቡን በመምራት በማስተዳደርና በመጠበቅ የመንከባከብ ሥልጣን እንዳለው አውቆ መለማመድ፤

- ሦስተኛ፡ ለሚሰቱም ሆነ ለልጆቹ ምግብ፣ ልብስ፣ መጠለያ ከማዘጋጀትም አልፎ ውሳጣዊ ፍላጎታቸውን የሚሟላት ሃላፊነት ነበረው።

(ለ). የሚሰቱት ድርሻ ለባሎች፡-

ሚሰቱት ለባሎቻቸው የነበራቸው ድርሻ በሦስት ዋና ነገሮች ማጠቃለል ይቻላል።

- አንደኛ፡ ሚሰቱት ለባሎቻቸው ልጆችን በመውለድ፣ በተለይም በብለይ ኪዳን በነበረው የእስራኤል ህብረተሰብ ዘንድ “ወንድ ልጅ” መውለድ የበለጠ ተፈላጊ የነበረ ጉዳይ ነበረ። ልጅን መውለድ አለመቻል በህብረተሰቡ ዘንድ አነስተኛ ወይም ምንም ሥፍራን የማያሰጥ ነበር። (ዘፍ. 30:1 እና 23)
- ሁለተኛ፡ ሚሰቱት ቤታቸውን የማስተዳደርና የመንከባከብ ኃላፊነት ነበራቸው። (ዘፍ. 18:1-8፣ 19:3፣ 27:30-31)
- ሦስተኛ፡ ሚስት ለባልዋ የረዳትነት ሚና የመጫወት ኃላፊነት ነበራት (ዘፍ. 2:18፣ ሚልኪያስ 2:14፣ መኃ.መኃ.2:16፣ 6:3፣ 7:10)

2. እግዚአብሔር ያስቀመጠው መለኪያ ሲጣስ፡-

በዘፍጥረት 1-2 ላይ እንደተመለከትነው እግዚአብሔር ለጋብቻና ለቤተሰብ ግንኙነት እንዲሆን መለኪያ ቢያስቀምጥም በእስራኤል ታሪክ ውስጥ ግን ይህ መለኪያ ሲመቻመቻ (compromised ሲሆን) እንመለከታለን። ይህንን የሚያፀኑ ስድስት ነገሮችን እንደዋነኝነት መውሰድ ይቻላል።

(ሀ) ከአንዲት ሚስት በላይ ሌሎችን ተጨማሪ ሚስቶች ማግባት (polygamy)

እግዚአብሔር ያስቀመጠውን ጋብቻ መለኪያ አንድ ባል ለአንዲት ሚስት((monogamy) ቢሆንም፤ የእስራኤል ህዝብ ግን ይህንን መለኪያ ሲያከብሩ አናይም። ከሰድስት ትውልዶች በኋላ “ሳሜኤልም ለራሱ ሁለት ሚስቶች ን አገጥ” (ዘፍ. 4:19) ምናልባትም የራሱን አመለካከት በመጠቀም “ብዙ ተባዙ ምድረንም ሙሏት” የሚለው ቃል በመለወጥ ይሆናል ይህን ያደረገው። (ዘፍ. 1:28) ከዚያም በኋላ ከአንዲት ሚስት በላይ ማግባት ለእስራኤል ህዝብ እንግዳ ነገር አልነበረም። ለምሳሌ ኦብርሃም (ዘፍ. 16:3)፤ ኤሳው (ዘፍ. 26:34 ፤ 28:9) ያዕቆብ (ዘፍ. 29:30)፤ ጌዲዮን (መሳፍንት 8:30)፤ ህልቃና (1ሳሙ. 1:1-2) ዳዊት (2ሳሙ. 3: 2-5፤ 5:13)፤ ሰሎሞን (1ነገ. 11:3)፤ ወዘተ. እዚህ ላይ መታወቅ ያለበት ግን አብዛኛዎቹ አድራጊዎች የእግዚአብሔር ሰዎች ቢሆኑም፤ አድራጊታቸው ግን እግዚአብሔር ካስቀመጠው መለኪያ ውጪ እንደነበረ ነው። በየትኛውም የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ከአንዲት ሚስት በላይ ሌላ ማግባት እግዚአብሔር ሲያፀድቀው ካለማየታችንም ሌላ (ዘፀ 21:10-11 ፤ ዘዳ. 21:15-17)፤ እንዲያውም ብዙዎቹ መጻሕፍት “አንድ ወንድ ለአንዲት ሴት” የሚለውን የእግዚአብሔርን መለኪያ ሲያንፀባርቁ እናያለን። (ምሳሌ 12:4 ፤ 18:22 ፤ 19:14 ፤ 31:10-31 መዝ.128:3፤ ሕዝ.16:8)

(ለ) ፍቺ (Divorce)

የእግዚአብሔር ዓላማ ለጋብቻ ከሰጠው መለኪያ አንዱ የጋብቻን ዘላቂነትና ቀጣይነትን ነው። ስለዚህ የእግዚአብሔር ሐሳብ ጋብቻ ቋሚ እና እስከ ሞት ድረስ የሚኖርበት የቃል ኪዳን መጣመርና መተሳሰርን የሚያመለክት ነው። (ዘፍ. 2:24) የእስራኤል ሕዝብ ግን እግዚአብሔር ያስቀመጠውን ሥርዓት ሲያፋልሱና የጋብቻን ቋሚነት ሲገዳደሩ እናያለን። (ዘሌ. 21:7 እና 21:14፤ ዘዳ. 24: 1-4) ሙሴ በሰጠው ህግ ከባልዋ ጋር የተፋታች ሚስት ሌላ ማግባት እንደሌለባትና ብታገባም ዝሙት ተደርጎ እንደሚወሰድባት በግልፅ ተናግሯል። ለዚህም ምክንያት ሲሰጥ “...ከረከሰች በኋላ ደግሞ ያገባ

ት ዘንድ አይገባውም፡፡” ይላል፡፡ (ዘዳ. 24:4) ነገር ግን መፋታት በእስራኤል መካከል በጉልህ የሚታይ ችግር እየሆነ ሄዶ ነበር (ዕዝራ 9-10፤ ነሐምያ 13: 23-31፤ ሚልኪያስ 2:14-16)

ይህ በእንዲህ እንዳለ፡ እግዚአብሔር ያስቀመጠው የጋብቻ ቋሚነት ዘለቂነትና ቀጣይነት እንደፀና መቀጠሉን በሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ልናየው እንችላለን፡፡ (ዘዳ. 22:19 እና 29፤ ሚልኪያስ 2:16)

(ሐ) ከጋብቻ ውጭ ዝሙት (Adultery)

“ከሚስቱም ጋር ይጣበቃል፤ ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ፡፡” የሚለው የእግዚአብሔር ሐሳብ (ዘፍ. 2:24) የአልጋቸው ንፅህና መጠበቅ እንዳለበት ቢያመለክትም ከውድቀት በኋላ በእስራኤል ታሪክ በተደጋጋሚ የምናየው የስንፍናን ኃጢአት እንደነበረ መገንዘብ እንችላለን፡፡ ጥቂቶቹን ለመጥቀስ ያህል ንጉሥ ዳዊት የአርዮ ሚስት ከነበረችው ከቤርሳቤህ ጋር ያደረገው የዝሙት ኃጢአት (2ሳሙ. 11)፤ ዮሮቤል ኃጢአት ከባላ ጋር (ዘፍ. 35:22)፤ የሌዋዊው ቁባት ማግባት (መሳ. 19:1)፤ የሆሴዕ ሚስት አመንዝራነት (ሆሴ3:1) እና ሌሎችም የሚጠቀሱ ናቸው፡፡ (ኤር. 3፤ 2፤ 5:7-8፤ 7:9-10፤ 23:10፤ ህዝ. 22:11፤ 33:26፤ ሆሴዕ 4፤ 2፤ 7፤ 4፤ መሳ. 11:1፤ 1ሳሙ. 2:22)፡፡ በተጨማሪም እግዚአብሔር ጣልቃ ባይገባ ኖሮ ዝሙት መፈሀም የሚችልባቸው የነበሩ ታሪኮችም እናያለን፡፡ (ዘፍ. 20:2-18፤ 26:7-9፤ 39:7-12)

ዳሩ ግን እግዚአብሔር በተጋቡት ሰዎች መሃል ያለው የአልጋቸው ንፅህና መጠበቅና የግብረ ሥጋ ግንኙነት በቃል ኪዳን ካገቡት ሰው ጋር ብቻ የሚደረግ ንፁህ ነገር እንደሆነ ከማስረገጥ ወደኋላ አላለም፡፡ (ዘፀ 20:14 ዘዳ. 5:18፤ዘሌ 18:20፤ 20:10፤ ዘፍ. 5:11-31፤ ዘዳ. 22:22) በተጨማሪም መጽሐፈ ምዕሌ ዝሙት የሞኝነትና የዕብደት ሥራ እንደሆነ ገልጾታል፡፡ (ምዕሌ

2:16-19:5:3-22: 6:32-33: 7:5-23: 9:13-18: 22:14: 23:27-28: 30: 20)::

(መ) ሰዶማዊነት (Homosexuality)

እግዚአብሔር በፈጣሪነት ማስተዋሉ ወንድና ሴት በጋብቻ እንዲጣመሩ (Heterosexuality) በማያወላውል ዕቅዱ ውስጥ ያስገባው ትልቅ ምዕራፍ ነው። ነገር ግን ከውድቀት በኋላ በብሉይ ኪዳን ውስጥ በተደጋጋሚ ጊዜ የምናየው የተገለበጠ/ አመንዝራ ትውልድ (perverted generation) ሲሆን እናያለን። ለምሳሌ የሰዶምና የነሞራ ህዝብ (ዘፍ. 19: 1-29) ፤ የግብፃውያን ታሪክ (መሳ 19:1-21:25) እና በሌሎችም እስራኤላውያን መካከል አልፎ አልፎ ሲንፀባረቅ እንመለከታለን። (ነገ. 14:24: 15:12: 22: 46: 2ነገ. 23:7: ኢዮብ 36:14)::

የኖም ግን እግዚአብሔር ጋብቻ መከናወን ያለበት በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል መሆኑን አስረግጦ ከመናገር ወደኋላ አላለም። (ዘሌ. 20:13: ምሳሌ 5:18-19: መክብብ 9:9: መኃ. መኃ. 1-8) “ስለዚህ ሰው አባትና እናቱን ይተዋል ከሚስቱም ጋር ይጣበቃል፤ ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ።” እግዚአብሔር እንስሳትንም እንኳን ሲፈጥር ወንድና ሴት አድርጎ ነው የፈጠራቸው (ዘፍ 1:21:24:25) ስለዚህ ሰዶማዊነት (Homosexuality) እግዚአብሔር ካስቀመጠው የተፈጠሮ ሥርዓት የወጣና የተዛባ አካሄድ ከመሆኑም በላይ ትውልዱን በሙሉ የተገለበጠ/ አመንዝራ እንዲሆን የሚያስገድድ ጉዳይ ነው።

(ሠ) ያለመውለድ ችግር (Sterility)

እግዚአብሔር ካስቀመጠው የተፈጥሮ ሥርዓት አንዱ ልጆችን መውለድና ትውልድን መተካት (Fertility) ነው። (ዘፍ. 1: 28) እንዲያውም በመ

ጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ፍሬያማነት በጋብቻ ውስጥ እንዲኖር የሚፈለግና የመባረክም ምልክት እንደሆነ ሲገለፅ እናያለን። (ዘፀ 23:26፤ ዘዳ. 7:14፤ መዝ. 113: 9፤ 127: 4-5፤ 128: 3-4))። በተጨማሪም የጉዳዩ አስፈላጊነት ለማጠናከርም አንድ ሰው ካገባ በኋላ “ነገር ግን አንድ ዓመት በቤቴ በፈቃዱ ይቀመጥ የወሰዳትንም ሚስቴን ደስ ያሰኛት።” የሚል ተዕዛዝ በመስጠትና ለሞተው ሰው ልጆችም እንክብካቤ እንዲደረግ በመደንገግ (ዘዳ. 25:5-10)፤ ሲያጠናክረው እንመለከታለን።

ነገር ግን በእስራኤል ህዝብ መሃል የተለያዩ ቤተሰቦች ልጆች ለመውለድ ሳይችሉ ሲቀሩ እንመለከታለን። ምንም እንኳን በብሉይ ኪዳን ዘመን ልጅ አለመውለድ ሆነ ተብሎ የሚመረጥ ጉዳይ ሆኖ ባናየውም፤ ለመውለድ አለመቻል ግን ከግል ኃጢአት ጋር ሲገናኝ (ዘፍ. 20:17-18፤ 2ሳሙ. 6:16-23)፤ አንዳንዴም ደግሞ ከተፈጠሮ የመነጨ ችግር እንደሆነ (ዘፍ. 11:30፤ 25:21፤ 30:1፤ መሳፍንት 13:2፤ 1ሳሙ. 1:2፤ 2ኀገ. 4:14) እንመለከታለን።

በሌላ በኩል ደግሞ ቤተሰቦች ለመውለድ አቅቷቸው ወደ እግዚአብሔር የፀሎት ምልጃን ያቀረቡ ሰዎች ሰዎቶ ሲመልሰና “ግንፀናቸውም ሲከፈት እንመለከታለን። (ዘፍ. 15:2-5፤ 20:17፤ 25:21፤ 30:17-22፤ 1ሳሙ. 1:9-20) ይህ አምላካዊ መልስ የሚያስረግጠው እግዚአብሔር የነበረውን ነባራዊ ዓላማ ነው።

(ረ) የፆታዎች ድርሻ መደባለቅ (Dilution of Gender Distinctions):-

ወንድና ሴት በእግዚአብሔር ዓላማ ውስጥ በጋብቻ በሚጣመሩበት ጊዜ አንድም የተለያዩም መሆናቸውን (complimentarity) የሚያመለክተው እኩል እንደሆኑና ሆኖም ልዩ ልዩ ድርሻ እንዳላቸው ነው። ይሁን እንጂ የእግዚአብሔርን ቃል ስናጠና ቤተሰባቸውን በሥርዓት መምራት ያቃታቸው የነበራቸውን የአመራር ፀጋ አደጋ ሳይ የጣሉ የተለያዩ ሙያዎችን (ምሳሌ፡

አዳም፤ ካህኑ ኤሊ፤ ንጉሥ ዳዊት፤ ንጉስ አካዔብ፤ ወዘተ.) ስናይ ፡ በሌላ በኩል ደግሞ ለባሎቻቸው “ረዳት” ከመሆን ይልቅ “ራስ” ለመሆን ሲሞክሩ ባሎቻቸውን ስህተት ላይ የጣሉ ሴቶችንም እንመለከታለን። (ለምሳሌ፡- ሔዋን፤ ቤርሳቤል፤ አታሊያ፤ ወዘተ.) እግዚአብሔር ግን በየጊዜው ወንድና ሴት በመተጋገዝና በመደማመጥ፤ ለአንድ ዓላማ የጋብቻቸውን ህይወት በመምራት የየበኩላቸውን ድርሻ እንዲያበረክቱ አፅንቶ ከመናገር አልተቆጠበም። (ዘፀ. 20: 12፤ 21:15÷17፤ ዘሌ. 20:9፤ ዘዱ. 5:16) በተጨማሪም የተለያዩ መሆናቸውንም አበክሯል። (ዘፍ. 18:12፤ 1ጴጥ. 3:5-6፤ 1ሳሙ. 25:40-42፤ 1ነገ. 1:16 እና 31)። ንጉሥ ሳሙኤልም ስለእናቱ የዘመረው መዝሙር ይህንን ያንፀባርቃል። (ምሳ. 31:10-31)።

ሐ. እግዚአብሔር ያስቀመጠው መለኪያ ነፀብራቅ፡ (የጥበብ መጻሕፍት)

እግዚአብሔር በተፈጥሮ ውስጥ ያስቀመጠውን የመለኪያውን ውበት የሚያንፀባርቅ አንድ መዝሙር ንጉሥ ሳሙኤል ለእናቱ በዘመረው መዝሙር ስናይ (ምሳሌ፡ 31:10-31)፤ በባለ ትዳሮች መሃል ሊከሰት የሚችለውን የፍቅር ጣሪያ የሚያመለክት ደግሞ በመጋለፍ መካከል መጽሐፍ በተገለጠው ታሪክ፤ ማለትም በንጉሥ ሰሎሞንና በሱናማዊቷ አቢሳ መካከል በነበረው የምርጫ፤ የእጮኝነት፤ የሠርግና የጋብቻ ዘመን ተገልጾ እናገኘዋለን። (1ነገ. 1-2)

1. የመልካም ሚስት ሞዴል (ምሳሌ 31: 10-31)

የዚች የመልካም ሴት ሞዴል መሆን በተለያዩ ባህርያትና ሥራዋ ሲገለፅ እንመለከታለን። (ቁጥር 10-31) ለጋብቻዋ ማለትም ለባልዋ የጨመረች ለት ክብር፤ ለልጆቿም የነበራት ፍቅርና፤ ቤቷን የማስተዳደር ችሎታዋን ስናይ የመልካም ሚስት ምሳሌ እንደሆነች ለመገንዘብ አያዳግተንም።

2. የጋብቻ የፍቅር ጣሪያ

መጽሐፈ መኃልየ መኃልየ ዘሰሎሞን

(ሀ). መግቢያ፡-

- ንጉሥ ሰሎሞን ከአባቱ ከንጉሥ ዳዊት ቀጥሎ ከነገሠ በኋላ በሕይወቱ ዘመን ሦስት ሐሳቦች ያሉባቸው መጻህፍት ጽፏል። እነዚህም በወጣ ትንቱ ዘመን፥ መጽሐፈ መኃልየ መኃልየ ዘሰሎሞን፥ በጎልማሳነቱ ዘመን፥ መጽሐፈ ምሳሌ፥ በሽምግልናው ዘመን፥ መጽሐፈ መክብብ ናቸው። ንጉሥ ሰሎሞን በነገሥት 3፥4-14 ላይ እንደምናየው ከእግ ዚአብሔር ጥበብንና ማስተዋልን እንጂ ሀብትና ባለጠግነትን፥ ለራሱ ም ክብርን አልለመነም። ስለዚህም በ 1ነገሥት 4፥29-34 እንደምን መለከተው እግዚአብሔር 3000 ምሳሌዎችና 1005 መኃልየ (መዝሙሮች) ሲሰጠው እናያለን። ስለዚህም መኃልየ መኃልየ ከነዚህ መካከል አንዱ ነው። አንድ ወጥ መዝሙር እንደሆነም ልናስተውል ይገባል። የታሪኩ ባለቤቶች ንጉሥ ሰሎሞንና ሱነማዊቷ አቢሳ ናቸው። (1 ነገሥት ምዕራፍ 1 እና 2)
- መጽሐፉ ሊጀምር በሚገባው ሁኔታ ነው የሚደመደመው፤ የመጽሐፉ ጀማሪ ከምዕ 8፥8-14 ያለው ክፍል ነው።
- በታሪኩ የተገለፁት ገፁ-ባህርያት (Characters) ንጉሥ ሰሎሞንና ሱነማዊቷ አቢሳ ናቸው። ታሪካቸው የሚጀምረው በ 1ነገሥት 1 ና 2 ላይ ነው። ንጉሥ ዳዊት እጅግ በሽመገለበት ጊዜ በንጉሡ መተላለፊያ (ኮሪዶር) ላይ በሁለት ወንድማማቾች መካከል ከፍተኛ ችግር ተፈጠረ፤ ይኸውም በሰሎሞንና በአዶንያስ መካከል ነበር።

➤ በሥነ መለኮት ምሁራን መካከል የሥነ መለኮት አተረጓገም ልዩነቶች እንዳሉ መገንዘብ አለብን።

- ልብ ወለድ መጽሐፍ (Fictional book) ነው ብለው የሚያምኑ አሉ።
- ከመጠን በላይ መንፈሳዊ ተደርጎ በተለጠጠ መንገድ (Allegorical method) ስለሆነ በክርስቶስና በቤተ ክርስቲያን መካከል ያለውን ግንኙነት ያመለክታል የሚሉም አሉ።
- እውነተኛ የታሪክ መጽሐፍ (Historical) ነው ብለው የሚያምኑ ደግሞ አሉ። በሰሎሞንና በሱነማዊቷ በአቢሳ መሀል የነበረ የእጮኝነትና የትዳርን ዓለም ያሳያል።

➤ በአይሁድ ህብረተሰብ መካከል ከ30 ዓመታት በታች የነበሩት ወጣቶች እንዳያነቡት በጥብቅ የተከለከለ መጽሐፍ ነበር።

(ለ). የመጽሐፉ አከፋፈል፡-

1. የመጽሐፉ መግቢያ/ ጀማሪ $\Rightarrow$ ምዕ 8÷8-14
2. የፍቅራቸው ጀማሪና የእጮኝነታቸው ወራት $\Rightarrow$ ምዕ 1÷1-3÷5
3. የፍቅራቸው ውህደትና የጋብቻ ጥምረት $\Rightarrow$ ምዕ 3÷6-5÷1
4. የፍቅራቸው መፈተን፣ የትዳር ውጣ ውረድና፣ መፍትሔው $\Rightarrow$ ምዕ 5÷2-7÷10
5. የፍቅራቸው ዕድገትና የትዳር ዓለም ጣሪያ (Climax) $\Rightarrow$ ምዕ 7÷11-8÷7

(ሐ). የመጽሐፉ ይዘት፤

1. የምርጫ ጊዜና የእሮጃነት ወራት፥ (ምዕ 1÷1-3÷5)

- ምርጫቸው በእግዚአብሔር ፈቃድና ዓላማ ላይ የተመሠረተ ነበር ።
- ሁለቱም ለመተጫጨት ዋና ውሳጣዊ ግፊት/ መነሻቸው (inner motive) ፍቅር ነበር። (1÷2-4) ⇒ (2÷1-2)
 - የአቢሳ መልክ አልነበረም (1÷5-8)
 - የሰሎሞን ሀብት፥ ክብር ዝናና መልክ አልነበረም።
- ውሳኔአቸው በመፈቃቀድ ላይ የተመሠረተ እንጂ የውስጥም ይሁን የውጭ ጫና ወይም ግፊት አልነበረም።
- ንፅህናቸውን ለመጠበቅ በቅድስና መመላለስና ከፈተናና ከኃጢአትም ራሳቸውን በመጠበቅ የሕወታቸውን ምስክርነት ጠብቀው ነበር። (2÷9 ፤ 10-15)
- በመካከላቸው የቋንቋ ድብልቆሽ ወይም አለመግባባት በተፈጠረበት ጊዜ የጋብቻ አማካሪዎችን ተጠቅመዋል። (3÷1-5)

2. የጋብቻ ጥምረት፥ (ምዕ 3÷6-5÷1)

- የሚዜዎቻቸው አመራረጥ ጥንቃቄ የተሞላው ነበር (3÷7)
- ፍቅራቸውም ይሁን የሕይወት ዓላማቸው እንደ ጢስ አልተቆራረጠም። (3÷6-5÷1)
- ፍቅራቸው ድብቅ ፍቅር አልነበረም። በጋብቻቸው ዕለት ምሽት ላይ የፍቅራቸውን የአገላለፅ ውበት እንዴት እንደገለጹት አናያለን። (ምዕ 4÷1-11)
- በተሟጠጠ ፍቅር ወደ ጋብቻ ወይም ወደ ትዳር ዓለም አልገቡም። ንፅህናቸውና ድንግልናቸውን ጠብቀዋል። (2÷ 9፤ 4÷ 12-5 ÷ 1)

- አልጋቸው የችኩሎች አልጋ አልነበረም፤ አይደለምም። የስርቆት እንጀራ እንደሚበሉ ዓይነት በአልጋ ላይ ሲቻኩሉ አናያቸውም፡፡
- ፡
- መንፈስ ቅዱስን ወደ ትዳራቸው ዓለም ሲጋብዙት እናያቸዋለን።
(4፥16)

3. የትዳር ዓለም ተግዳሮት፥ (Challenges) (ምዕ 5፥2-7:10)

- በ 5፥1 እና 5፥2 መካከል የጊዜ/ የዘመን ርቀት አለው። “ሙሽራዬ” “ወዳጄ”
- የችግሩ መነሻ ግድየለሽነት ነው። (5፥2-4)
- የሱነማዊቷ አቢሳ ግድየለሽ ሁኔታ ግንኙነታቸው ሥምረት እንዳይኖረው አድርጓል። (5፥56)
- የትዳር ችግራቸውን ለመፍታት በጌታ ፊት ተቀምጠው ከመነጋገር ይልቅ ሰዎች በመሃላቸው እንዲገቡ ማድረጋቸው ለበለጠ ችግር ከመዳረጋቸውም በላይ ችግራቸውንም የበለጠ አሰሩው (5፥7)
- ነገር ግን በዚህ ሁሉ የትዳር ዓለም ውጣ ውረድ ውስጥ ፍቅራቸውን አልቀነሱም (5፥8)፤ አንዳቸው ስለሌላው አዎንታዊ ዝንባሌ (Positive Attitude) ስለነበራቸው ጉድለቱን ከማጉሳት ይልቅ፥ ብርታቱን ማሰብ ችለዋል። (5፥9-16 ፤ 6፥1-12) (7፥1-10)

4. የትዳር ዓለም ዕድገት፥ (Climax) (ምዕ 7፥11-8፥7)

- አንዱ ለሌላው የነበረውን መስጠት የበለጠ አፁኑ እንጂ ወደ ሌላ ሰው ዓይኖቻቸው አልቋመጠም። (7፥11- 14)
- በመሃላቸው የተፈጠረውን ችግር ከፈቱ በኋላ አዲስ ቃል ኪዳን አደረጉ። (8፥1-3 ፤ 5-6ሀ)
- በትዳራቸው መካከል ሰዎችን ላለማስገባትም ቆረጡ (8፥4)

- በትዳር ዓለም ያለውን እግዚአብሔር የሰጣቸውን የፍቅር ጥልቀት ም በልዩ መንገድ አስተዋሉ። (8:6ለ-7) ⇒ መክብብ 4:9 12

(መ). ለክርስቲያን ቤተሰብ ያለው መልዕክት፦

1. ምዕራፍ 1÷1-3:5

1.1. እጮኝነት የእግዚአብሔርን ፈቃድ በማወቅ ላይ መመሥረት አለበት።

- ሁለት ዓይነት የእግዚአብሔር ፈቃድ እንዳለ ማወቁ በጣም አስፈላጊ ነው፦

- አጠቃላይ የእግዚአብሔር ፈቃድ (General Will of God) ማለትም፦ እግዚአብሔር እኛ ልናደርገው የሰጠን ወይም የፈቀደልን ነገር። (ለምሳሌ፦ መብላት፦ መጠጣት፦ መልበስ፦ ወዘተ.)
- ትኩረት ያለው የእግዚአብሔር ፈቃድ (Specific Will of God) ማለትም፦ የእግዚአብሔርን ሐሳብ፦ ዓላማና፦ ፈቃድ በብዙ ጸሎት፦ ምልጃና፦ ልመና ከምስጋና ጋር የእግዚአብሔርን ፊት ካላየንና የልቡን ሐሳብ ካላገኘን በስተቀር አንድም እርምጃ መውሰድ የሌለብን ጉዳዮች ናቸው።

- እግዚአብሔር የሚናገርባቸው መንገዶች አሉት፦

- የእግዚአብሔር ቃል መገለጥ (መጽሐፈ መሳፍንት 6:11-16፤ 7:1-8)

- የመንፈስ ቅዱስ ምሪት (መጽሐፈ መሳፍንት 6፥ 7-10፤ 6፥ 34፤ 7፥ 9-15)
- በሁኔታዎችም (Circumstances) (መጽሐፈ መሳፍንት 6፥ 17-24፤ 6፥ 36-40፤ 7፥ 16-25)

- የእግዚአብሔር ፈቃድና የእግዚአብሔር ጊዜ መጣጣም አለበት።
- የእግዚአብሔር ሞራላዊና ሥነ ምግባር መለኪያ (ፅድቅና ቅድስና) እና የእግዚአብሔር ፈቃድ፣ መስማማት አለባቸው።

1.2. ነገ በሚጠፋና ጊዜአዊ በሆነ መልክ፥ ዝና፥ ሀብት ወዘተ. ከመታመን ይልቅ በውሳጣዊ ውበት ላይ ማተኮር

1.3. በእጮኝነት ወራት እግዚአብሔርን በመፍራት በፅድቅና በቅድስና ለመኖር መቁረጥ፡

1.4. በመሀል ችግሮች ቢከሰቱ የጋብቻ አማካሪዎችን ማማከር፤ እጅግ ከከፋም ከተጋቡ በኋላ ከመፋታት ይልቅ ላለመስማማት ተስማምቶ መለያያት እንጂ አንዱ የሌላውን ስም ለማጥፋት አለመሞከር።

2. ምዕራፍ 3፥6-5፥1

2.1. የሠርጋችን ዝግጅትም ይሁን ኑሮአችን በመጠን እንዲሆን ማድረግ ፤ ሐዋርያው ጳውሎስ “ያለኝ ይበቃኛል ማለትን ተምራለሁ።” (ፊል 4፥12) እንዳለው፤ ባለን ጥቂት ነገር መርካት መቻል።

2.2. አልጋችን በንፅህና የተሞላ ይሁን። (ዕብራውያን 13፥4) የሥርቆት እንጀራ ስለሚጣፍጥ ከጋብቻ በፊትም ይሁን በኋላ ከትዳራችን ውጭ

አንዳች እናድርግ። አለዚያ በተሟጠጠ ፍቅር ወደ ትዳር ዓለም ብንገባ ትዳራችን ሊፀናና በትዳር ዓለም የሚያጋጥሙንን ችግሮች ተቋቁሞ ሊቆም አይችልም።

2.3. ፍቅራችን ድብቅ አይሁን። የእግዚአብሔር ቃል እንዳለው “የተገለጠ ዘለፋ ከተሰወረ ፍቅር ይሻላል።” (ምሳሌ 27:5)

3. ምዕራፍ 5÷2-7:10

3.1. በትዳር ዓለም ውስጥ መርዝ የሚሆነው ከሴቶች በኩል ግድየለሽነት ሲሆን፥ ከወንዶች በኩል ደግሞ በቂና የሚያረካ ጊዜ (qualitative time) ለሚስትና ለልጆች ሳይሰጡ በሥራና በአገልግሎት ብዛት መወሰድ ነው።

- ሚስቶች በአደባባይ ከሚያሳዩት ይልቅ የቤት ውበታቸውን ይጠብቁ፤
- ባሎች የቤታቸው ካህናት/ ፓስተሮች መሆናቸውን ሳይረሱ ወደ ገዛ ቤቶቻቸው ሊመለሱና የቤተሰባቸው የጸሎት መሰዊያ ሊሠሩ ይገባል።

3.2. በትዳር ዓለም ችግሮች ሲፈጠሩ ዓይን ለዓይን እየተያዩ መነጋገርና (open communication) ችግሮችን ተወያይቶ ለመፍታት መቻል።

- በመጀመሪያ በባልና በሚስት መካከል የሐሳብ ልዩነት (Opinion) ይነሳል⇒ ከዚያም የሐሳብ መጓተት (Argument) እየናረ ይመጣል⇒ ሁለቱም አስተውለው ራሳቸውን መግዛት ካልቻሉ በመካከላቸው የቁጣ መንፈስ (Heated Debate) እየናረ ይሄዳል⇒ በመጨረሻም መለያየትና መፋታት ደረጃ ይደርሳሉ (Divorce)።
- የተለያዩ ቤተሰቦች የሚወስዷቸው የመፍትሔ መንገዶች፡

- በዝምታ መዋጥ (Unhealthy Silence)
- አንዱ ያለ ሌላው ፍላጎት በሐሳብ እና በክርክር ማሸነፍ (Imposition)
- አንዱ ለሌላው መሸነፍ (unnecessary submission)
- ማመቻመቻ (Compromise)
- ትዕግሥት፡ ፍቅርና መደማመጥም በሞላበት ሁኔታ ችግሮች ን በመወያየትና በፀሎት መፍታት፡፡

3.3. ዘመዶችም ይሁን ሌሎች ክርስቲያኖች በጋብቻችን መሀል ጣልቃ ማስገባት አደጋ ስላለው በማስተዋል የትዳርን ምስጢር መያዝ፡፡

3.4. በትዳር ውጣ ውረድ ውስጥ የቀድሞውን ፍቅር ማሰብ፤ ፍቅርንም አለመለወጥ፡፡ ከድካማችን ይልቅ ብርታታችንን፥ ከሚያለያዩን ነገሮች ይልቅ የሚያስተቃቅኑን ነገሮችን አብዝቶ ማሰብ፤

3.5. የግላችንም ይሁን የቤተሰባችን መከራዎችና አሳዳጊዎች (Mentors) ሊሆኑ የሚችሉ ሰዎችን ማግኘት፤

3.6. ተጠያቂ የምንሆንበትን (Accountability Group) የድጋፍ ቡድን (Support Group) ወይም ቤተሰብ ማበጀት፤

4. ምዕራፍ 7÷11-8÷7

4.1. የቃል ኪዳናችን መሰጠት በየዘመኑ ማዕናት፥ ማጠናከር፤

4.2. የእግዚአብሔር ቃል፤

“ብዙ ውኃ ፍቅርን ያጠፋት ዘንድ አይችልም፤ ፈሳሾችም አያሰጥሙ አትም፤ ሰው የቤቱን ሁለት ሁሉ ስለ ፍቅር ቢሰጥ ፈጽሞ ይንቁታል።”
(መኃለየ መኃለይ ዘሰሎሞን 8፥ 7)

“በሦስት የተገመደ ገመድ ፈጥኖ አይበጠስም።” (መክብብ 4፥ 12)
እንዳለው ምንም ዓይነት የትዳር ማዕበል ፍቅርን ያጠፋ ዘንድ አይችልም
።” እንደሚለው፤ እግዚአብሔር በትዳራችን ዘመናት ሁሉ የቤተሰባችን
አምድ፥ ምስሶና ዋልታ ነው።

መ. የብሉይ ኪዳን ኃብቻዎች ገፅታ፥

1. ኃብቻ በፍጥረት ጊዜ፥ (ዘፍጥረት 1-11) (Marriage during Creation and Decreation Period)

የመጀመሪያ ኃብቻ የምናየው በአዳምና በሔዋን መካከል የነበረውን እግዚአብሔርም የኃብቻው ዋልታና ምስሶ ሆኖ የምንመለከተው ነው (ዘፍ 2:23-24) “...ሁሉም ራቁታቸውን ነበሩ፤ አይተፋፈሩም ነበር።” (ዘፍ. 2: 25) የሚለው ሐሳብ ኃጢአት ወደ ሕይወታቸው፥ ወደመካከላቸው ከመግባቱ በፊት ትዳራቸው ምን ያህል የሠመረ እንደነበር ያመለክታል። ሆኖም ሔዋን “ረዳት” ከመሆን አልፋ በራሷ መወሰን ስትጀምርና ራስዋንም ለሰይጣን ፈተና ስታጋልጥ፤ አዳምም ቤተሰቡን መምራት ሲያቅተውና በኃጢአት ተፈትኖ ሲወድቅ የነበረው የኃብቻቸው ገፅታ መልኩ ሲለወጥ እናያለን። ከዚህም የተነሳ ትውልድ ሁሉ በኃጢአት ተበክለ።

2. ቤተሰብ በአባቶች ዘመን፥ (Recreation Period)

• አብርሃምና ሣራ፡-

አብርሃምና ሣራ ወደ ግብፅ በወረዱ ጊዜ ግብፃውያን እንዳይገድሉት ሲል ሣራ ሚስቱ መሆኗን ከማሳወቅ ይልቅ እህቱ እንደሆነች እንድትናገር ሲመክራት እንመለከታለን። (ዘፍ፡ 20፡1-18) እግዚአብሔር ስለቃል ኪዳኑ ሲል ጣልቃ ባይገባ ኖሮ ሣራ ለሥጋ ፍትውት አልፋ በተሰጠች ነበር። ሌላው የምናየው ታሪክ አብርሃም ከእምነት ጉድለት የተነሣ የሣራን ቃልና ምክር ሰምቶ ወደ ኢጋር መግባቱና ከኢጋርም እስማኤልን መውለዱ እስከዛሬ ድረስ ያልጠፋ ቁርሾ በመካከለኛው ምስራቅ ለተነሱት አነጋጋሪ ችግሮች መነሣት ምክንያት መሆኑ ነው። (ዘፍ. 16፡1-6፤ 21፡10)

• ይስሃቅና ርብቃ፡-

የይስሃቅና የርብቃ ጋብቻ አመሠራረት የእግዚአብሔር ምሪት የተሞላበት የነበረ ቢሆንም (ዘፍ. 24፡67)፤ በመካከላቸው የነበረው የግል ፍላጎቶች ያመጣው ግጭት ግን የጋብቻቸውን ውበት እንዳይበዘዘው ለማየት የሚያስች ግር አይደለም። ልጆች ከመወለዳቸው በፊት የነበረው አለመግባባት በማህፀን ም ውስጥ ወደነበሩት ልጆቻቸውም በመተላለፉ ምክንያት፤ በህፃናቱ መካከል ም መገፋፋቱ ሲቀጥል እናያለን። ከዚህም ሌላ ሲወለዱም አንዱ የሌላውን እግር መጎተቱን፤ ያዕቆብ የኤሳውን ብኩርና አታሎ መውሰዱን፤ ኤሳው ወን ድሙን ለመግደል መነሳቱን፤ ያዕቆብ ወደ ሌላ አገር ሸሽቶ ለሃያ አንድ ዓመታት በዚያ መቀመጡን፤ በተለይም ከኤሳው በኩል እውነተኛ ይቅርታ ለማድረግ አለመቻሉንና ይህ የቂምና የበቀል መንፈስም ከነሱ በኋላ የተነሣው ትውልድም ማወኩና፤ እግዚአብሔርም ይህንን በመፀየፍ ነቢዩ አብድዩን ማስነሳቱን ስንመለከት የይስሃቅና የርብቃ ችግር የጠለቀ እንደነበረ ነው። ያም ሆኖ

እግዚአብሔር ችግሩን የጓዳ ችግር አድርጎ፤ በአደባባይ ግን ሞገስ ሰጥቷቸው እንደነበር እናያለን። (ዘፈ. 26:26-33)

• ያዕቆብና ራሔል፡-

ያዕቆብ በመሠረቱ እግዚአብሔር ካስቀመጠው መለኪያ በጎደለ ሁኔታ አራት ሚስቶችን ከማግባቱም በላይ በልጆቹ መካከል ስለነበረው ጥላቻ ለምሳሌ አሥሩ ወንድማማቾች ታናሽ ወንድማቸውን የሴፍን ለመግደል የግድያ ዕቅድ/ ጥላን ሲያዘጋጁ አንድም ጊዜ ሲያርማቸውና ልጆቹንም ሲገስጸቸው አናይም። ይህም ሁኔታ በመሆኑ ያዕቆብ የአባትነት ፀጋውን በበቂ ሁኔታ ያልተለማመደ ከመሆኑም በላይ፤ ራሱም ሲገመግመው “ልጅ አልባ አስቀራችሁኝ” (ዘፍ. 42:36)፤ “የሀይወቴ ዘመኖች ጥቂትም ክፉም ሆኑብኝ” (ዘፍ. 47:9) ሲል እንመለከታለን።

3. አላቻ ጋብቻ፡-

(ሳምሶንና ደሊላ፣ ንጉሥ ሰሎሞንና የውጭ አገር ሚስቶቹ፣
ንጉሥ አክሁብና ኤልሳቤል)

ሳምሶን፣ ንጉሥ ሰሎሞንና ንጉሥ አክሁብ የእግዚአብሔር ሰዎች መሆናቸውን ብናውቅም ከአህዛብ ማለትም እስራኤላውያን ካልሆኑ ሴቶች ጋር በክፉ ሲጣመሩ ስናይ፤ በሀይወታቸውም ሆነ በአመራራቸው ያመጣው አሳዛኝ ውጤት የእግዚአብሔርን ልብ የሰበረ ጉዳይ ሆኖ እናገኘዋለን። ከዚህም ሌላ በእስራኤልም ታሪክ ውስጥ ጥቁር ነጥብ ከመጣሉም ሌላ፤ ኤልሳቤል ያመጣችው የእግዚአብሔርን ዓላማ የሚፃረር መንፈስ ወደፊትም ገና እግዚአብሔር የሚፈርደው ጉዳይ እንደሆነ እንመለከታለን። (ራዕይ 2:19-29፤ 17:1-19:2)

4. የመልካም ባለትዳር ምሳሌዎች፡-

(ሀ) ንጉሥ ዳዊትና ቤተሰቡ፡-

የንጉሥ ዳዊትን ትዳር በምንዳስሰበት ጊዜ ምንም እንኳን ህብር/ ቀለማት ያለው የተደባለቀ ቢሆንም፤ ማለትም ንጉሥ ዳዊት ከመጀመሪያ ሚስቱ ሌላ ተጨማሪ ሚስቶች የነበሩት ቢሆንና (1ኛሙ. 18:20÷27-28፤ 19:11-12÷14፤ 25:3÷ 14-42፤ መሳ. 13:2-25) ከአርዮ ሚስት ጋር በኃጢአት ቢወድቅም (2ኛሙ. 11)፤ እግዚአብሔር ግን “እንደልቤ የሆነ ሰው ፈቃዴን ሁሉ የሚያደርግ የእሴይን ልጅ ዳዊትን አገኘሁ” ያለው መሆኑን፤ (የሐዋ. ሥራ 13:22) “ዳዊትም በራሱ ዘመን የእግዚአብሔርን አሳብ ካገለገለ በኋላ አንቀላፋ”፤ (የሐዋ. ሥራ 13:22) የተባለለት መሆኑንና፤ የጌታችን የእየሱስ ክርስቶስ አምላክ ሰው ለመሆን በአባታነት አዕማድ ሆነው ከተጠቀሱት ሁለት አባቶች አንዱ ሆኖ መጠቀሱን ስንመለከት (ማቴ. 1:1፤ የሐዋ ሥራ 13:23፤ 2ጢሞ. 2:8)፤ ዳዊት ለቤተሰቡም ሆነ ለእግዚአብሔር የነበረው ቅንነትና ነባራዊነት (originality) በጥልቀት ለማስተዋል እንችላለን፡፡ “የሰላም ንጉሥ” የሆነውን ንጉሥ ሰሎሞንም ሆነ፡ እውነተኛ የሰላም ንጉሥ የሆነው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከዳዊት ዘርና ግንድ ወጥተዋል፡፡

(ለ) የህልቃናና የሐና ቤተሰብ፡- (1ኛሙ. 1: 1-3:1)

ምንም እንኳን ሐና ልጅ በመውለድ ባትባረክምና፡ ጣውንቷም ታብሳጫት እንደነበረ ብናይም፤ የሐና ባል፡ ህልቃና ግን “እኔስ ከአሥር ልጆች አልሻልሽምን? አላት” (1ኛሙ. 1:8) የሚለውና “ባልዎም ህልቃና በአይንሽ ደስ ያሰኘሽን አድርጊ ...አላት” የሚለውን ሐሳብ በምናይበት ጊዜ ምን ያህል ለእርሷ የተመቸና ጌታንም የሚፈራ ባል እንደነበረ ልንገነዘብ እንችላለን፡፡ ከዚህም በላይ ሐናም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከምናያቸው የፀሎት ዓለም

አዕማድ መካከል አንዷ እንደነበረችና በፀሎትም ለአገር የሚበቃ ነቢይ፤ መስፍን ገዢና ዳኛ የሆነውን ሦስቱን የአገልግሎት ቢሮዎች ማለትም፥ የክህነት፤ የነቢይነትና፤ የገዢ ነት ቢሮዎች አጠቃሎ የያዘ ፥ (Offices of Priest, Prophet, and Ruler/ Judge) የእግዚአብሔርን ሰው ሳሙኤልን አምጣ እንደወለደች እንመለከታለን። ስለዚህም ይህ ቤተሰብ እንደሞዴል ከሚጠቀሱት አንዱ ነው።

(ሐ) የማኑሄ ቤተሰብ፡- (መሳፍንት 13:1-25)

ለማኑሄ ሚስት የእግዚአብሔር መልአክ ቢገለጥና ለእግዚአብሔር የተለየና የተቀባ ልጅ እንደሚወልዱ ተናግሯት ለባልዋ መልዕክቱን ብታካፍለውም፤ ማኑሄ የነበረው የእምነት ደረጃ ይህን ለመቀበል የሚችልበት አቅም ላይ አልነበረም። ሆኖም የባልዋ ደካማ እምነትና አመለካከት ሳያግዳት ባልዋን ከማፅናናቷም በላይ በራሱ የጌታን ፊት እንዲፈልግ (personal encounter እንዲኖረው) ስታበረታታው እናያለን። በመጨረሻም እግዚአብሔር ለሁለቱም ተገልጦ ዓላማውን ካስረገጠላቸው በኋላ ለፈቃዱ በመሰጠት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በጀግንነታቸው ከሚጠቀሱት መካከል አንዱ የሆነው ሳምሶንን ወለዱ።(መሳ. 14-15፤ ዕብ. 11:32)

5. ታላላቅ የእግዚአብሔር ሰዎች፥ ነገር ግን ...

ሊቀ ካህን ኤሊና ነቢዩ ሳሙኤል

(1ሳሙ. 2:12-3:2፤ 8:1-9)

በአደባባይ የነበራቸው የአገልግሎትና የአመራር ችሎታ በዓዳ በቤተሰባቸው ይኖሩት ከነበሩት ኑሮአቸው ጋር ሳይጣጣሩባቸው በልጆቻቸው ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ያመጣባቸው በርካታ መሪዎችን ከብሉይ ኪዳን መጥቀስ ቢቻልም፤ ለናሙና ሊቀካህን የነበረው ኤሊናና ከእርሱ በኋላ የተነሳውን ሳሙኤልን መጥቀስ አስፈላጊ ነው።

ኤሊን በእስራኤል ዘንድ ሊቀ ካህን አድርጎ እግዚአብሔር ቢሾመውና ፤ ዘመኑንም እግዚአብሔር ብቻውን የሚመራበት አመራር (Theocratic Government) ስለነበር በሊቀካህኑ አመራር በኩል እየተገለጠ ህዝቡን የሚመራበት ቢሆንም (በዚያን ዘመን ምድራዊ ንጉሥ አልነበረም)፤ የኤሊ አመራር ግን የተጠበቀውን ያህል እንዳልነበረ ከሁለት ምክንያቶች እንገነዘባለን። አንዱም ኤሊ በቤተሰቡ መሃል የነበረው አመራር የበሰበሰ እንደነበር እንመለከታለን። ይኸውም የራሱ ልጆች እንኳን ለእግዚአብሔር የቀረበውን መስዋዕት ከማስቀረታቸውም በላይ፤ በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ ከሚያገለግሉት ሴቶች ጋር ዝሙትን ሲሰሩ እያየ ከመቆጣትም ባሻገር አልፎ ከአገልገሎት ስላላሰወገዳቸው፤ እግዚአብሔር “ከእኔ ይልቅ ልጆችህን ለምን አከበርህ? ...ያከበሩኝን አከብራለሁና፤ የናቀኝም ይናቃሉና” ብሎ ሲናገረውና ከአመራሩም በሞት ሲወሰደው እንመለከታለን። (1 ሳሙኤል 2፥ 29-30)

የነብዩ የሳሙኤል አመራር በዓይነቱ ምስያ የሌለው ይኸውም በእስራኤል ላይ ካህን፤ ነቢይና፤ ገዢ/ ጳጳሪ ቢሆንም ልጆቹ ግን የእርሱ አመራር ተቃራኒ እንደነበሩ የእስራኤል ህዝብ ከሰጡት ማጉረምረም ልናይ እንችላለን። (1ሳሙ. 8፡1-9) እንዲያውም በቁጠር 3 ላይ “ልጆቼም በመንገዱ አልሂዱም ፤ ነገር ግን ረብ ለማግኘት ፈቀቅ አሉ፤ ጉበም እየተቀበሉ ፍርድን ያጣምሙ ነበር።” የሚለው ሐሳብ የሳሙኤል ልጆች ምንም እንኳን እሱን ለመተካት በአመራር ላይ ቢቀመጡም ለአመራር ግን የሚገቡ/ የሚበቁ አልነበሩም። ስለዚህ የእስራኤል ህዝብ ሳሙኤልን “እነሆ አንተ ሽምግለሃል ልጆችህም በመንገድህ አልሔዱም አሁንም እንደ አሀዛብ ሁሉ የሚፈርድልን ንጉሥ አድርግልኝ” ቢሉት አያስደንቅም። ነገር ግን እግዚአብሔር የህዝቡ የውስጥ መነሻ (inner motive) የሚያየው የእግዚአብሔርን ነቢይ ከመናቃቸውም በላይ፤ ዋና ንቀታቸው ደግሞ በራሱ በእግዚአብሔር አመራር ላይ እንደነበረ ልናስተውል እንችላለን። ስለዚህ ነው እግዚአብሔር “በእነርሱ ላይ እንዳልነገሥ እኔን እንጂ አንተን አልናቀምና በሚሉህ ነገር ሁሉ የህዝቡን ቃል ሰማ”

ያለው። (1ሳሙ. 8:6-9) በመጨረሻውም እግዚአብሔር የእስራኤልን ህዝብ ለፈቃዳቸው አሳልፎ ሰጣቸው።

ኢያሱ በመጽሐፉ ላይ በምዕራፍ 24:15 “እኔና ቤቴ (ቤተሰቤ) ግን እግዚአብሔርን እናመልካለን” ብሎ በአመራሩ መጨረሻ ዘመን ላይ ለእስራኤል ህዝብ እንደተናገረውና ነቢዩ ኢሳይያስም በመጽሐፉ በምዕራፍ 8:18 ላይ “እነሆ እኔና እግዚአብሔር የሰጠኝ ልጆች ለእስራኤል ለጽዮን ተራራ ከሚኖረው ከሠራዊት ጌታ ከእግዚአብሔር ዘንድ ምልክትና ተአምራት ነን።” እንዳለው፤ እነዚህ እሳይ የጠቀሰናቸው ሁለት መሪዎች ማለትም ሊቀካሄኑ ኤሊና ነቢዩ ሳሙኤል በአደባባይ አገልግሎታቸውና አመራራቸው መካከልና በግል የቤተሰብ ኑሮአቸው መካከል ውህደትና መጣጣም እንዲኖር ዋጋን የሚያስከፍል ቢሆንም ቆራጥ እርምጃዎችና ውሳኔዎችን ማድረግ ይገባቸው ነበር።

6. እግዚአብሔር በጠለቀ ዓላማው ውስጥ ያስገባቸው ቤተሰቦች፤
ሩትና ቦኤዝ፤ አስቴርና ንጉሥ አርጤክስ፡-
(መጽሐፈ ሩት 1-4፤ አስቴር 1-10)

በመጀመሪያ በመጽሐፈ ሩት ውስጥ የታሪኩ ባለቤቶች የሆኑትን አቢሜ ሌክና ኑጋሚን እንመልከት። ይህ ታሪክ የተፈጸመው በመሳፍንት ዘመን ከመሆኑም ሌላ፤ በመሳፍንት 21:25 ላይ እንደተገለጸው “በዚያም ዘመን በእስራኤል ዘንድ ንጉሥ አልነበረም፤ ሰው ሁሉ በፊቱ መልካም መስሎ የታየውን ያደርግ ነበር።” ይህ ሁኔታ መከሰት የጀመረው የእስራኤል ህዝብ በኢያሱ መሪነት ወደ ከነዓን ምድር ከገቡ በኋላ ለቤተሰብ የነበራቸው የዋጋ አሰጣጥ እጅግ እየወደቀ በመምጣቱ ነው። የቤተሰብ ክብር መውደቁን ከሚያሳዩን በዚያን ዘመን ከተፈፀሙ ታሪኮች መካከል በመሳፍንት ምዕራፍ 19-21 የተጠቀሰው ለናሙና መጥቀስ ይቻላል። እንዲያውም የአቢሜሌክንና የኑጋሚንን ስም ትርጓሜ ለናይና የልጆቻቸውን ስሞች ትርጓሜ ስንመለከት ከአንድ ትውልድ በኋላ ክፍተት እንደተፈጠረ እናስተውላለን። በዕብራይስጥ ቋንቋ “ኤል መለ

ኸ” ማለት “እግዚአብሔር ንኑሥ ነው።” ማለት ሲሆን፤ “ኑኃሚን” ደግሞ “ፀጋ የተሞላበት በእግዚአብሔርና በሰው ፊት ሞገስ ያላት ደስ የምታሰኝ ሴት” ማለት ነው። የልጆቻቸው ስም ስያሜ ግን ከዚህ ይለያል። የመጀመሪያው ልጃቸው ስም “መሐሎን” ይባል ነበር፤ ይህም ማለት “የማይጨበጥ፤ ሙልጭለጭና ሃላማ ቢስ ስለሆነ እግዚአብሔር ሆይ አጥብቀህ ያዘው” ማለት ነው። የሁለተኛ ልጃቸው ስም “ኬሌዎን” ይባል ነበር፤ ትርጓሜውም “ደካማ ፥ ኃይል የሌለውና ልፍስፍስ ልጅ ስለሆነ እግዚአብሔር ሆይ አንተ ራስህ ጉልበት ሁነው” ማለት ነው።

ይህ የሚያመለክተው በመጀመሪያው ትውልድ በወላጆቹ መካከልና በሁለተኛው ትውልድ ማለትም በልጆቻቸው መካከል የህይወትና የዓላማ ልዩነት እንደነበርና የቤተሰባቸውም ክብር እየወደቀ መሄዱን ነው። ከዚህም በተጨማሪ አቢሜሌክና ኑኃሚን ልጆቻቸውም የእግዚአብሔርን ፈቃድ ሳይጠይቁና ምሪት ሳይኖራቸው ከቤተሐሌም ተነስተው ወደ ሞዓብ ምድር ሲሄዱ ስናይ “በዓይናቸው ፊት መልካም መስሎ የታያቸውን” እንዳደረጉ ልንገነዘብ እንችላለን። በዕብራይስጥ “ቤተሐሌም” ማለት “የዳቦ ቤት፥የሃብት ቤት፥የባለጠግነት ቤት” ማለት ከመሆኑም ሌላ፤ መሲሁ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ሊወለድባት ያላት የከበረች ትንቢታዊ ከተማ ነበረች። (ኢሳ. 9:6፤ ሚልክያስ 5:2፤ ማቴ. 2:5-6) ሞአባውያን ግን ሎጥ በስካር ተይዞ በነበረበት ጊዜ ከገዛ ልጁ የወለዳቸው የኃጢአት ፍሬና ውጤት ናቸው። ዘፍ. 19:30-38) እንዲያውም በመጽሐፍ ነገምያ “በዚያም ቀን የሙሴን መጽሐፍ በህዝቡ ጆሮ አነበቡ፤ አሞናውያንና ሞዓባውያንም ወደ እግዚአብሔር ጉባዔ ለዘላለም እንዳይዝቡ የሚል በዚያ ተገኘ ... ሕጉንም በሰሙ ጊዜ ድብልቁን ሕዝብ ሁሉ ከእስራኤል ለዩ።” ይላል። (ነገምያ 13:1-3)

ይህ እላይ የጠቀስነው ታሪክ እንዳለ ሆኖ እግዚአብሔር ግን በማይመረመረው አሠራሩ ከዚህ ክፉ ሁኔታ አንድ የሚያስደንቅ የራሱን ታሪክ እንደፀሐይ ወጋገን ሲያመጣ እንመለከታለን። ከኑኃሚን ሁለት ምራቶች መካከል

አንዷ የነበረችውን ሩትን ምንም ከአህዛብ ወገን ብትሆን በሚያስገርም ዓላማ ውውስጥ ሲያስገባት ስንመለከት፤ እግዚአብሔር አህዛብን ለማዳን የነበረው ዓላማ የእስራኤል ሕዝብ ባለመታዘዝ ጠንቅ ከወደቁ በኋላ በተቀጥቶ የመጣ (after thought) ሳይሆን፤ እግዚአብሔር ለአብርሃም በሰጠው ቃል ኪዳን “አሁን ብቻም በአንተ ይባረካሉ” እንዳለው ከመጀመሪያውም የነበረ ነባራዊ ዕቀድ (Original plan) እንደነበር ልናስተውል እንችላለን። ስለዚህም ነው ሩት በቃርሚያ የጀመረችው ነገር (መጽሐፈ ሩት 1:6-2:23) ከእስራኤላዊ/ ከቤተሉሐማዊ ከቦዔዝ ጋር በሚያስደንቅ የጋብቻ ጥምረት የተደመደመው። (ምዕራፍ 3:1-4:12) ከዚያም ከሁለቱም ኢየሴድ ተወለደ (4:13-16)፤ ኢየሴድም እሲይን፥ እሲይም ንጉሥ ዳዊትን፥ ንጉሥ ዳዊትም የህይወት ራስ የሆነው ጌታ (የሐዋ. ሥራ 3:15) የኢየሱስ ክርስቶስ አባት ተባለ። (ሩት 4:18-22 ፤ ማቴ 1:1፤ 2ጢሞ 2:8)

ሁለተኛ ማየት ያለብን የንግሥት አስቴርንና የንጉሥ አርሜክስን ቤተሰብ ነው። አስቴር የመጣችበት ትውልድ ከእስራኤል ሲሆን፤ በልጅነቷ ምወላጆቿን ያጣች ወላጅ አልባ ነበረች። (አስቴር 2:7) ከዚህ የተነሳም አኅቷ የነበረው መርዶኪዮስ የሚባል ሰው ሞግዚት ሆኖ ሲያሳድጋት ነበር። (አስቴር 2:7) ከዚህም በላይ የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደናዖር በይሁዳ ህዝብ ላይ ካካሄዳቸው ወረራዎችና ሦስት የምርኮ ክፍለ ጊዜያት መካከል (2ዜና 36:11-21) በአንዱ ከይሁዳ ምድር ከአኅቷ ከመርዶኪዮስ ጋር ተማርካ የተሰደደች ስደተኛ (refugee) ሴት ልጅ ነበረች። በአጭሩ የወላጆቿን ፍቅር ሳትጠግብ ወላጆቿን በልጅነቷ ማጣቷን፤ በአኅቷ ላይ ተደጋፊ (dependent) መሆኗን፤ ሳትፈልግ በግድና በኃይልም ከእርሷ አቅም በላይ በሆነ ምርኮ መማረኳንና፤ በሰው አገር ስደተኛ ሆና መኖሯን ስናይ የልጅነት ዘመኗ በመከራ ሰቆቃ የጨረሰች ይመስላል።

“እግዚአብሔር ግን!” (ዘፍ. 50:20፤ የሐ. ሥራ 2:23-24) የአስቴርን ታሪክ ምስጢራዊና ዕፁብ ድንቅ በሆነ መንገድ ለራሱ ክብር ሲቀርፀው እን

መለከታለን። ይህን ለማድረግ የንጉሥ አርጤክስስ ሚስት በነበረችው በንጉሥት አስጢን (አስቴር 1፡10-12)፤ 127 አገሮች ያስተዳድር የነበረው የሚዶንና የፋርስ ንጉሥ በነበረው አርጤክስስ ላይ (አስቴር 1፡1-13-15) እና በአገሩ ጥበበኞችና አዋቂዎች ላይ (አስቴር 1፡16-22) እግዚአብሔር በአስቴር ላይ ከነበረው የጠለቀ ዓላማ የተነሣ የተምታታ መንፈስ (spirit of confusion) አመጣ። ስለዚህም ንግሥት አስጢንን ከሚስትነት ክብሯ በማውረድ የንጉሥ ሚስት እንድትሆን ሌላ ሴት ልጅ ትፈለግ ተብሎ ተወሰነ።

እዚህ ላይ ልንገልፀው የሚያስፈልገው ግን ምንም እንኳን እግዚአብሔር የራሱን ሞገስ በአስቴር ላይ ማስቀመጡን፤ (ለምሳሌ በንጉሡ ጃንደረባ በሄጌ ፊት ምዕራፍ 2፡ 8-9፤ በሚያያት ሁሉ ፊትና ምዕራፍ 2፡ 17፤ እንዲሁም በእግዚአብሔር ፊት ምዕራፍ 4፡ 13-17) ብናይም፤ ወላጅ አልባ፤ ስደተኛና ጥገኛ በመሆኗ ምክንያትና በአይሁዶች ላይም ከነበራቸው ጥላቻ የተነሣ ከሌሎች 127 አገሮች የመጡት ቆንጆች በንጉሡ አደባባይ/ ኮሪድር ላይ ብዙ ሳያስጨንቋት፤ ሳይጣሏትና ሳይገፏት የሚቀር አይመስለኝም። በተፈጥሮ እንደምናየው ንጋት ወይም ወጋገን ሊመጣ ሲል ጨለማው እጅግ እንደሚበረታ፤ እንዲሁ በአስቴር ላይም መከራው እጅግ ሳይጠነክር አይቀርም። ስለዚህም ነው መርደክዮስ አስቴርን “ይህንን እንዳትናገር መርደኪዮስ አስቴርን አዟዋት ነበርና አስቴር ህዝቧንና ወገኗን አልተናገረችም” የሚለው። (2፡10) ቀጥሎም “መርደክዮስም የአስቴርን ደህንነትና የሚሆንላትን ያውቅ ዘንድ ዕለት ዕለት በሴቶች ቤት ወለል ትይዩ ይመላለስ ነበር።” የሚለው ቃል (2፡ 11) እሳይ የጠቀሰውን ሐሳብ የበለጠ ያጠናክራል።

በመጨረሻም እግዚአብሔር በማይመረመር አሠራሩ አስቴር ንጉሥ አርጤክስስን እንድታገባና በአንድ መቶ ሃያ ሰባትአገሮች ላይ ንግሥት እንድትሆን ከማድረጉም በላይ፤ የአይሁድ ህዝብ ጠላት በነበረው በሐማ እጅ እንዲገደሉ የታወጀው የንጉሥ አዋጅ፤ በሌላ የደህንነት አዋጅ እንዲገለበጥ፤ የእግዚአብሔርም ሰው መርደክዮስም ከፍ ባለ ሹመት እንዲካሰና በአህዛብ ሁሉ

ዘንድም የተፈራና የተከበረ ሰው ለመሆን እንዲበቃ እግዚአብሔር የራሱ መሣሪያ አደረጋት።

በመሠረቱ እግዚአብሔር የአይሁድ ህዝብ ከራሳቸው ወገን ብቻ እንዲጋቡ እንጂ ከአህዛብ ጋር እንዲዳቀሱ አለመፈለጉ የማይሻር ፅኑ መሠረት ያለው የእግዚአብሔር ዓላማ ነው። ሆኖም አስቴር የአህዛብ ንጉሥ ከነበረው ከንጉሥ አርጬክስስ ጋር መጋባቷ እግዚአብሔር ለአይሁዶችም የነበረው የማዳን ፕላን መግለጫ አድርጎ ሲጠቀምበት ይኸ ሁኔታ ከማስተዋላችን በላይ ያለፈ ክስተት መሆኑን መረዳት እጅግ ያስፈልጋል። መርድክዮስ በምዕራፍ 4፡14 ሳይ “...ደግሞስ ወደ መንግሥት የመጣሽው እንደዚህ ሳለው ጊዜ እንደሆነ ማን ያውቃል?” እንዳለው፣ በዚያ ዘመንም ይሁን በኋለኛው ዘመናት እግዚአብሔር ለአይሁዶች ያለው የማዳን ዓላማ ምክንያት አድርጎ አስቴርን እንዳስነሳት የሚያጠራጥር አይሆንም።

ለግልና ለቡድን ውይይት የሚረዱ ጥያቄዎች፦

1. እግዚአብሔር በፍጥረት ጊዜ ከአዳምና ከሔዋን ጀምሮ ጋብቻንና ቤተሰብን ሲመወርት ዓላማው ምን ነበር?
2. ሐዋርያው ጳውሎስ በአሪት ዘፍጥረት ምዕራፍ 1-3 ላይ የነበረው መረዳትና ትርጓሜ ምን ይመስል ነበር?
3. አዳምና ሔዋን በኃጢአት መውደቃቸው ያመጣው ሰበብ ምን ምንድነው ትላለህ? (ለምሳሌ፦ የግል ኃጢአት - ምዕራፍ 3፤ የቤተሰብ ኃጢአት - ምዕራፍ 4፤ የሐብረተ ሰብ ኃጢአት - ምዕራፍ 5-11)
4. በብሉይ ኪዳን ዘመን የባሎችና የሚስቶች ድርሻ ምን ነበር?
5. እግዚአብሔር ያስቀመጠው የቤተሰብ መለኪያ ሲጣስ በእስራኤል ህዝብ ላይ የመጡት ችግሮች ዘርዘር።
6. የመጽሐፈ መኃልየ መኃልይ ዘሰሎሞን ዋና ዋና ሐሳቦች ምንድናቸው ብለህ ታስባለህ?
7. በብሉይ ኪዳን ዘመን በመልካም ምሳሌነታቸውም ሆነ በክፉ ድርጊታቸው የተገለጹትን የቤተሰብ ባህርያት ዘርዘር። ከእነሱ ሰባርያት ምን ትማራለህ?

ምዕራፍ ሦስት

ጋብቻ በአዲስ ኪዳን ዘመን

እስካሁን እንደተመለከትነው ጋብቻ እግዚአብሔር በመለኮታዊ አሠራሩ በፍጥረት ጊዜ የመሠረተው እንደሆነ አይተናል። በአንጻሩም ከውድቀት በኋላ ኃጢአት የጋብቻን መለኮታዊ አሠራር የሚፃረርና እንዲያውም የሚበክል (Marred) እንደሆነና በቤተሰቦች መካከል የነበረው ሕብረት በብዙ ውጣውረድ ሲያልፍና ባሎችም በሚስቶቻቸው ላይ ለመሠልጠን፣ ሚስቶችም በባሎቻቸው ላይ ለመሰልጠን ሲታገሉ የምናየው ትዕይንት ሲቀጥል ነው። ከዚህም ሌላ ፍቺ በጣም ቀላል በሆኑ ጉዳዮች ምክንያት ሲከናወን፤ ከአንዷ የቃል ኪዳን ሚስት በላይ ሌሎችን ሴቶች ማግባት መደረግ እንዳለበት ሆኖ ሲቆጠር፤ ከትዳር ውጭ ከሌላ ሴት/ ሴቶች ጋር ዝሙት መፈፀምም ሲቀጥል በመቆየቱ፤ የነበረውም መለኪያ (ideal standard) ደብዛው እየጠፋ በመሄዱ ጌታ ኢየሱስ ወደ ምድር በመጣበት ዘመን እንደገና መታደስና መሠራት እንዳስፈለገው ነበር።

ከዚህ ቀጥሎ በአዲስ ኪዳን ዘመን የጌታ ኢየሱስ አመለካከት፣ የጴጥሮስና የጳውሎስ ትምህርቶች፣ በአጠቃላይም ጋብቻ በአዲስ ኪዳን እይታ ምን ይመስል እንደነበር እንዳስሳለን።

ሀ. የጌታ ኢየሱስ አመለካከት፦

እግዚአብሔር ብዙ ስሞች እንዳሉት ብናውቅም ሁለት የክብር ስሞች አሉት። የመጀመሪያው ስሙ “ኤል” (El) ወይም “ኤሎሂም” (Elohim) የሚለው ስም ሲሆን፤ “ኤል” የነጠላ ቁጥር ሆኖ፡ “ኤሎሂም” ደግሞ የብዙት/የክብር ስያሜ ነው። “ኤል” “ኤሎሂም” ማለት “ከፍተረቱ እጅግ የላቀና ከአዕምሮ በላይ የሆነ አስደናቂ አምላክ (Transcendent)፤ ታላቅ፡የሚያስፈራ ፡ ሊታይ በማይችል ብርሃን ውስጥ የሚኖር፡ ክቡር፡ ኃያል አምላክ” ማለት ነው። በዘፀአት 6፡3 ላይ እንደምናየው ለአባቶች ማለትም ለአብርሃም ለይሱያ ቅና ለያዕቆብ የተገለጠው በዚህ ስም ነው። ሁለተኛው የእግዚአብሔር የክብር ስሙ ደግሞ “ያህዌ” የሚለው ስም ሲሆን፤ (Yahweh-YHWH) (ዘፀ. 3፡ 13-14) ትርጓሜውም “የሩቅ አምላክ ሳይሆን የቅርብ አምላክ፡ በህዝቡ መካከልና በህዝቡ መከራ ውስጥ አብሮ ገብቶ ህዝቡን ከመከራ የሚያወጣ፤ ርጉሩ ህ፡ እፍቃሪ አምላክ” ማለት ነው። “ያህዌ” የሚለው ስም “አማኑኤል” ከሚለው ስም ጋር አብሮ የሚሄድና ትርጓሜውም “እግዚአብሔር ከእኛ ጋር” ማለት ነው። (ኢሳ. 8፡ 8-10፤ 9፡ 6፤ ማቴ. 1፡ 21-23)

ይህን እሳይ የጠቀሰውን ሥነ መለኮታዊ ሐሳብ ማለትም አምላክ እንደኛ ሥጋን መልበሱን (the Incarnation of Christ) (ፊል. 2፡5-11) በምን ዓይነት ሁኔታ እንደተፈፀመ ማጠቃለያ ይኖርብናል።

- ጌታ ኢየሱስ ከሰው አዕምሮ በላይ በሆነ መንገድ ወንድ ሳታውቅ በመንፈስ ቅዱስ ከድንግል ማርያም መፀነሱና በአንድ ቤተሰብ መሃል፡ ማለትም በድንግል ማርያምና በዮሴፍ መሃል መወለዱን ስንመለከት ድንገት የተፈፀመ ታሪክ ሳይሆን፤ ሆነ ተብሎ በዓላማ የቤተሰብን ክቡርነት ለመግለፅ የተፈፀመ አስደናቂ የታሪክ እውነት ነበር።

- ከዚህም በላይ ጌታ ኢየሱስ በምድር ላይ ከኖረባቸው ዘመናት ከ33 1/2 ዓመታት መካከል 30 ዓመታት በሙሉ ያሳለፈው በቤተሰቡ መሃል መኖሩንና፤ ወላጆቹን ማለትም እናቱን ማርያምንና “የእንጀራ አባቱ” የነበረው ዮሴፍን በማገልገል ያሳለፈ መሆኑን ስናይ ከአገልግሎት ይልቅ ለቤተሰብ የሰጠው ቦታ ተቀዳሚና ትልቅ እንደነበረ እናስተውላለን። (ሉቃስ 2:41-52)
- በሌላ በኩል መጠቀስ ያለበት ደግሞ ጌታ ኢየሱስ ካደረጋቸው ተአምራቶች መካከል የመጀመሪያው ተአምር በሠርግ መሃል በቃና ዘገሊላ መፈፀሙን ስናይ አሁንም በድንገት የተደረገ ሳይሆን፤ በዓላማ የተደረገና ለቤተሰብ ያለውን ልዩ አመለካከት ይገልጻል። (ዮሐንስ 2:1-11)

ይህ እንዳለ ሆኖ በማቴ. 19:4-6 ላይ፡ “እርሱ ግን መልሶ እንዲህ አለ ፈጣሪ በመጀመሪያ ወንድና ሴት አደረጋቸው፥ አለም፥ ስለዚህ ሰው አባቱንና እናቱን ይተዋል፥ ከሚስቱም ጋር ይተባበራል፥ ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ የሚለውን ቃል አላነበባችሁምን? ስለዚህ አንድ ሥጋ ናቸው እንጂ ወደ ፊት ሁለት አይደሉም። እግዚአብሔር ያጣመረውን እንግዲህ ሰው አይለየው።” የሚለው ሐሳብ በዘፍጥረት 2:24 ከተደነገገው የጋብቻ መሠረት ጋር ይስማማል። ጌታ ኢየሱስ በዚህ ክፍል ውስጥና በሚቀጥሉትም ቁጥሮች (ማቴ. 19:4-12) ጋብቻ በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል ብቻ የሚፈፀም ነው። በኮንትራት የሚገባበት ሳይሆን በቃል ኪዳን የሚተሳሰሩበት የክበረ ግንኙነት ከመሆኑም በላይ፤ እስከ ዕለተ ሞታቸው ድረስ የተቆራኙበት ቋሚና የዕድሜ ልክ የግኑኝነት ሥምረት ነው። በትዳር ዓለም ውስጥ እያሉ የሚፈፀሙ ኃጢአቶችም እንኳን ሳይቀር ሰው ሊወጣበት የማይችልበት አዘቅት ውስጥ ካልገባና ለመለወጥ ተስፋ የሌለው በሚሆንበት ጊዜ “ያለዝሙት ምክንያት” (በግሪኩ “Porneioia” ማለትም Sexual immorality) (ማቴ. 19: 9፤ 1ቆሮ 6: 15-16) ካልሆነ በስተቀር ሊበጠስ የማይችልና የማይገባ የቃል ኪዳን ገመ

ድ መሆኑን በትምህርቱ ገልጾታል። (በተጨማሪም ከብሉይ ኪዳንም የሚከተሉትን ማየት ይቻላል፥ መክብብ 4፡ 12፤ መኃ. መኃ 8፡ 7)

ለ. የሐዋርያው ጴጥሮስ ትምህርት፥ (1ጴጥሮስ 3፡1-7)

ሐዋርያው ጴጥሮስ ትምህርት የሰጠበት ዐውድ(context) መረዳት አስፈላጊ ነው። ጴጥሮስ ይህንን መልዕክት በሚፅፍበት ጊዜ በቤተ ክርስቲያንና በክርስቲያኖች ላይ ከፍተኛ ስደት ተነስቶ ወደ ተለያዩ አገሮች የተበተኑበት ና (1ጴጥ. 1፡1-2) የነበራቸውን የቤተሰብም ሆነ የሌሎች መሠረታዊ ነገሮች መለኪያ እንደ እሣት በሚያነጥር ሁኔታ እየተፈተነ ያለበት ጊዜ ነበረ። (1ጴጥ. 1፡6-7፤ 4፡12-13) እንዲህ ባለ ዘመን ጴጥሮስ “ስለጌታ ብላችሁ ለሰው ሥርዓት ሁሉ ተገዙ” ይላቸዋል። (1ጴጥ. 2፡13-17) ለነገሥታት ቁጥ. 13፤ ለአለቆች ቁጥ. 14፤ በሥራ ቦታም ቁጥ. 18 እና በቤተሰባቸው መሃል 3፡1 እግዚአብሔርን በመፍራት እንዲኖሩ ያሳስባቸዋል። ለዚህም እንደ ምሳሌ/ሞዴል ያቀረበላቸው ጌታ ኢየሱስን ነው። (2፡21-24)

ስለዚህ ጴጥሮስ የታብቻም ይሁን የቤተሰብ ግንኙነት ሰፋ አድርጎ ባስቀመጠው ዐውድ (context) እንዲያዩት የፈለገ ይመስላል። በማያምነው ሕብረተሰብ መካከል በምንም ዓይነት መከራ ቢያልፉም/ ቢገደዱም እምነታቸውን አፅንቶ መያዝ እንዳለባቸው ሁሉ፤ አማኝ የሆኑ ሚስቶችም አማኝ ባልሆኑ ባሎች መካከልም ቢሆኑም፤ እግዚአብሔርን በመፍራት የሚገለፀውን ንፁህ ኑሮ በመኖርና ለባሎቻቸውም በማይመስልና በማይጥም ሁኔታ እንኳን ሳይቀር በመታዘዝ እንዲኖሩ ያስገነዝባቸዋል። (1ጴጥ. 3፡3-6)

እዚህ ላይ መጠቀስ ያለበት ምንም እንኳን ሐዋርያው ጴጥሮስ ሲጀምር አማኝ የሆኑ ሚስቶች ለማያምኑ ባሎቻቸው ስለሚገባ አኗኗር እየገለፀ ቢቆይም (ቁ1-3)፤ ከቁጥር 4-7 የገለፃቸውን ሐሳቦች ስናይ ግን በአማኝ ባለትዳሮች መካከል ያለውን ግንኙነት ለመግለፅ መቀጠሉንና የሐሳብ ለውጥና ዕድገ

ት እንዳለ ነው። ስለዚህ ከጴጥሮስ ትምህርት የምንረዳው ጋብቻ መፈጸምና መከናወን ያለበት ሁለት አማኝ በሆኑና በዳኑ ሰዎች መካከል መፈጸም ያለበት እንደሆነ፤ በጋብቻ ዓለምም የባህርይ ለውጥ ማስፈለጉን፤ ከውጭው ውበት ይልቅ የውስጥ ውበት እጅግ ማስፈለጉን፤ የባሎችም የማስተዋል ደረጃ ቤታቸውን ለመምራት ወሳኝ መሆኑንና ይህም የማስተዋል ብስለት የሚገኘው በእነርሱ በጌታ ፍርሃት መኖርና የመሰጠት መጠንና ማስተዋል በሚሰጠው ጌታ መካከል መጣጣም ሲኖር መሆኑን (1ኤፕ 3:7፤ 2ጢሞ. 2: 7) እንገነዘባለን።

ሐ. የሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት፦

በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለቤተሰቦችና ስለ ጋብቻ ጉዳዮች በስፋት ሲገለፅ የምናየው ሐዋርያው ጳውሎስ ስለሆነ፤ ትምህርቱን የገለፀባቸው ክፍሎች ማለትም 1ቆሮንቶስ ምዕራፍ 7ን፤ 1ጢሞቴዎስንና፤ ዮሴፌስንን መጽሐፍ በመጠኑ እንዳስሳለን።

1. የባልና የሚስት ግዴታ፦ (1ቆሮ. 7:2-5)

በዚህ ምዕራፍ መጀመሪያ ላይ የተጠቀሰው “ስለፃፋችሁልኝስ ነገር ከሴት ጋር አለመገናኘት ለሰው መልካም ነው።” (ቁ. 1) የሚለውን ሐሳብ እንመልከት። የቆሮንቶስ ሰዎች በተለያዩ አሳሳቢ ጉዳዮች (issues) ላይ ያተኮረ ደብዳቤ ለሐዋርያው ጳውሎስ ዕፈውለት እንደነበረ እንረዳለን። ጳውሎስ በዘመኑ የነበረውን ግላዊ መመፃደቅ የሞላበትና “ከማግባት ይልቅ ሳያገቡ መኖር የበለጠ መንፈሳዊነት ነው” ብሎ የሚያምን የነበረውን የሐሰት ትምህርት (asceticism) ላይ የፀናና ይህን ትምህርት የሚፃረር አቋም እንደነበረው በግልፅ ያሳያል። (1ቆሮ. 7:1-2) በዘመኑ የነበረው ትምህርት “ሰው ለማግባት ያለውን ሥጋዊ ፍላጎት ጨቁኖ ወይም ወደ ውስጥ ሰርጉዶ በመንፈሳዊ ዓለም ውስጥ መግባትና ማደግ ይቻላል” ብሎ የሚያስተምር፤ ማግባትንም

የሚቃወምና የሚያናንቅ ትምህርት ነበር። በተጨማሪም በጋብቻ ዓለም ውስጥ የገቡትን ደግሞ ከግብረ ሥጋ ግንኙነት (sexual intimacy) እንዲጠበቁ፥ እንዲርቁና “የጠለቀውንና የላቀውን መንፈሳዊነት” እንዲከታተሉ ከተቻለም ሚስቶቻቸውን ወይም ባሎቻቸውን እንዲፈቱ የሚያበረታታ ትምህርት ነበር።

ሐዋርያው ጳውሎስ ግን ምንም እንኳን አለማግባት (singleness/single life) ለእግዚአብሔር መንግሥት ሥራ እንደሚጠቅም ቢያምንበትም፤ (1ቆሮ. 7:7-9÷25-28÷32-35፤ ማቴ. 19:10-12)፤ በጋብቻ መጣመርን ወይም ማግባትን ግን የከበረና የሚያበረታታው ጉዳይ እንደነበረም እናያለን ። (1ቆሮ. 7:2-5፤ 10-11፤ 12-16)።

2. የጋብቻ ክቡርነት፥

(1ጢሞ. 2:15፤ 4:1-4፤ 3:4-5፤ 3:12፤ 5:17)

ሐዋርያው ጳውሎስ ለጋብቻ ያለውን አክብሮት በዘመኑ የነበሩትን የሐሰት አስተማሪዎችን “እነዚህ ውሸተኞች መጋባትን ይከለክላሉ፡” በሚል ኃይለ ቃል ሲያጋልጣቸው እንመለከታለን። እንዲያውም እነዚህ የሐሰት አስተማሪዎች፡- “...የሚያስቱ መናፍሶትንና በውሸተኞች ግብዝነት የተሰጠውን የአጋንንትን ትምህርት እያደመጡ...” ይላቸዋል።(4:1) ይልቁንም “እግዚአብሔር የፈጠረው ሁሉ መልካም ነውና፤ ከምስጋና ጋር ቢቀበሉት የሚጣል ምንም የለም። በእግዚአብሔር ቃልና በፀሎት የተቀደሰ ነውና፡” ይላል። (4:4) ከዚህ በተጨማሪ ጳውሎስ ለጋብቻ የነበረውን አመለካከት በማጠናከር ሚስቶች ልጆችን በመውለድ ያላቸውን ድርሻ (2:15) ሲነካ፤ ለመጋቢነትም የሚሾሙ ይሁን ለሽምግልና የሚመረጡ የአመራር ችሎታቸው መለካት የሚኖርበት ቤተሰባቸውን የመምራት ችሎታቸው ታይቶ በጥልቀት መመዘን እንዳለበት ያስገነዝባል። (3: 4-5)፤ 5: 17፤ ቲቶ 1: 6) ዲያቆናትም ለአገልግሎት ከመለየታቸው በፊት የቤታቸውን አመራር በመለካት መሆን እንዳለ

በት (3:12፤ ቲቶ 1:6) በማበረገጥ ሐሳቡን ሲገልፀው እንመለከታለን። ሐዋርያው ጳውሎስ የጋብቻ አመሠራረት ያለውን ሥነ መለኮታዊ አመለካከት ፍጥረትና ውድቀትን ሳይገልፅ አሳለፈም። (1ጢሞ. 2:13-14)

3. የባልና የሚስት ድርሻ፥ (ኤፌሶን 5:21-33)

ሐዋርያው ጳውሎስ ስለጋብቻ በዝርዝር ፅፎ የምናገኘው በኤፌሶን 5:2-33 ባለው ክፍል ውስጥ ስለሆነ ይህንን ክፍል በሰፊው በውድ (larger context) በመጽሐፉ ዓይን ሆኖ እንመለከተዋለን። የኤፌሶን መጽሐፍ በሦስት አበ ይት ሐሳቦች ማጠቃለል ይችላል።

- በዘላለም ውስጥ የነበረው የእግዚአብሔር ሐሳብ በጊዜው ውስጥ በክርስቶስ በኩል በመንፈስ ቅዱስ ኃይል መፈጸሙን እኛም በእግዚአብሔር ፀጋ መዳናችንና ከአይሁድና ከአህዛብም ለራሱ ክብር አንድ አዲስ ህብረተሰብ (the New Community) ማቋቋሙን (ምዕራፍ 1:1-2፤13)
- በልዩነት ውስጥ አንድነት፤ በአንድነትም ውስጥ ልዩነት (Unity in Diversity) እንዳለ በማወቅና በመረዳት “የመንፈስን አንድነት” ለመጠበቅ የፍቅር የቅድስናና የይቅርታ ኑሮ መኖር (ምዕራፍ 3:14-5:20)
- በክርስቶስ አካል ውስጥ የግንኙነት ሥምረት ወሳኝ በመሆኑ ምክንያት በባልና በሚስት መካከል፤ በወላጆችና በልጆች መካከል፤ በሠራተኞችና በአሠሪዎች/ በአለቆች መካከል ያለው ግንኙነት መጽናት እንዳለበትና የቅዱሳን ጠላት የሆነውን ዲያብሎስን ግን በፅናትና በትጋት መቋቋም/ መዋጋት (ምዕራፍ 5:21-6:24) እንዳለባቸው በጥብቅ ያስገነዝባቸዋል።

ስለዚህ ሐዋርያው ጳውሎስ የጋብቻን ጉዳይ እንድናየው የሚፈልገው የእግዚአብሔር ዓላማ “...በዘመኑ ፍፃሜ ይደረግ ዘንድ ያለው አሳቡም በሰማይና

በምድር ያለውን ሁሉ በክርስቶስ ለመጠቅለል..." ስለሆነና በመጨረሻውም ዘመን ዕድሳት (renewal/restoration) ከሚያስፈልጋቸው ዋነኛ ጉዳዮች አንዱ እንደሆነ ነው። በሌላ በኩል ሙሽራ ሆኖ ሊገለጥ ባለው በጌታ በኢየሱስና ሙሽራይቱ ሆኖ መዘጋጀት ባለበት በቤተክርስቲያን መካከል የግንኙነት ሥምረት (harmonious relationship) እንደሚያስፈልግ ሁሉ፤ በባልና በሚስት፤ በወላጆችና በልጆችም መካከል ያለው የግንኙነት ሥምረት መታደስ አለበት። ክርስቶስም የቤተክርስቲያን ራስ መሆኑን የገለፀውና አመራሩን ያሳየው በፍቅርና ህይወቱን መስዋዕት አድርጎ በመስጠት ስለሆነ ባሎችም እንዲሁ ለሚስቶቻቸው ሊያደርጉ ቤተ ክርስቲያንም ጌታዋንና አምላኳን በመታዘዝ ፍቅርንና አክብሮቷን እንደምትገልፅ እንዲሁ ሚስቶችም ለባሎቻቸው ሊያደርጉ ይገባቸዋል። (ኤፌ. 5:21-33)

ሐዋርያው ጳውሎስ በምዕራፍ 1-2 እንደገለፀው እግዚአብሔር “ሁሉንም በክርስቶስ ለመጠቅለል” ካለው ዓላማ የተነሣ በአይሁድና በአህዛብ መካከል ያለውን የጥል ግድግዳ እንዲፈረሰው ከሁለቱም አንድ አዲስ ህብረተሰብ እንዳስነሣ፤ በእምነታችንና በአገልግሎት ስጦታችን መሃልም አንድነትም ልዩነትም እንዳለ መገንዘቡ እጅግ አስፈላጊ ነው ብዬ አምናለሁ። በአንድ በኩል አንድነት እንዳለ እናያለን፤ “በመጠራታችሁ በአንድ ተስፋ እንደተጠራችሁ ፤ አንድ አካልና አንድ መንፈስ አለ፤ አንድ ጌታ አንድ ሃይማኖት አንዲት ጥምቀት፤ ከሁሉ በላይ የሚሆን በሁሉም የሚሠራ በሁሉም የሚኖር አንድ አምላክ የሁሉም አባት አለ።” (ኤፌሶን 4፥ 4-6) በሌላ በኩል ደግሞ ልዩነትም እንዳለና የአንድነት የውስጥ ውበት የሚገልፀው በልዩነት ውስጥ እንደሆነም ልንገነዘብ እንችላለን። “ነገር ግን እንደ ክርስቶስ ስጦታ መጠን ለእያንዳንዳችን ጸጋ ተሰጠን። ... እርሱም አንዳንዶቹ ሐዋርያት፤ ሌሎቹም ነቢያት፤ ሌሎቹም ወንጌልን ሰባኪዎች፤ ሌሎቹም እረኞችና አስተማሪዎች እንዲሆኑ ሰጠ።” (ኤፌሶን 4፥ 7-11) እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል የመንፈስ ቅዱስ የጸጋ ስጦታዎች በሚሰጥበት ጊዜ ለክርስቶስ አካል ሲል ስለሆነ፤ የጸጋ ስጦታውን ስንጠቀም አካሉን ለማንጽ ሊሆን ይገባዋል። እንደዚሁም ክርስቶስም

የቤተ ክርስቲያን ራስ እንደሆነና ቤተክርስቲያንም ለዚህ ጌታ በመሰጠትና በመገዛት መኖር እንዳለባት ሁሉ፤ በጋብቻም ውስጥ እንደዚሁ መንፈሳዊ ዕድሳት ሊኖር ይገባል። ከዚህም ሌላ ምዕመናን/ አማኞች የክርስቶስን ፍቅር በመጠበቅ የቅዱሳን አንድነት መጠበቅ እንዳለባቸው ካሳሰባቸው በኋላ (4:1-3 ፤5:1-2)፤ በአንፃሩም ከዝሙት (Porneia=Sexual immorality) እንዲጠበቁ (5:3-14)፤ ይልቁንም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል በየጊዜው እንዲሞሉ ይመክራቸዋል፤ ያበረታታቸዋልም። በዘመን ፍፃሜ እግዚአብሔር የመሠረተው ህብረተሰብ እንዲህ ሊሆን ስለሚገባ፤ በጋብቻ በተጣመሩ ባልና ሚስት መካከልም ለዚህ ዐይነተኛ መሣሪያ በመሆናቸው እንዲህ እንዲሆኑ ይጠበቅባቸዋል።

የሐዋርያው ጳውሎስ የኤፌሶን መጽሐፍ ትምህርት በሚከተሉት አሳቦች ማጠቃለል እንችላለን።

- አንደኛ፡ የክርስቲያን ጋብቻ መታየት ያለበት እግዚአብሔር በመሠረተው ከአይሁድና ከአህዛብ መካከል በእምነትና በፀጋ የዳነ አዲስ ህብረተሰብ ካደረገው እድሳት (restoration) አንፃር ነው።
- ሁለተኛ፡ ጳውሎስ “ሚስቶች ደግሞ በሁሉ ለባሎቻቸው ይገዙ” በሚልበት ጊዜ (5: 23-25) በአንድ በኩል “መገዛት” (Submission) ከሚስት እንጂ ከሁለቱም ማለትም ከባልና ከሚስት የሚጠበቅ (mutual submission) አለመሆኑንና፤ ባሎች ደግሞ ለሚስቶቻቸው ፍቅር የተሞላበት አመራር እያሳዩ የመስዋዕትነት ኑሮ መኖር እንደሚገባቸው ነው። ጳውሎስ “ባል የሚስት ራስ ነውና” የሚለው አባባል (5: 23) የሚያሳየው ባል የአመራር ሥልጣን እንዳለው ሲሆን ይህንን ሥልጣኑን የሚለማመደው ግን ፍቅር በተሞላ አመራር ነው። ይህ የቤተሰብ መዋቅር (structure) ከውድቀት በኋላ በመርገም ምክንያት የመጣ ሳይሆን (not part of the Fall) በፍጥረትም መጀመሪያ ላይ የነበረ (part of Creation) እንደሆነ ልናውቅ ይገባል። አስቀድሞ የተፈጠረውና የአመራር ኋላፊነትም ከእግዚአብሔር የተ

ቀበለው ወንድ ነው። (ዘፍ. 2:7፤ 1ቆሮ. 11:8፤ 1ጢሞ 2:13፤ ዘፍ. 2:15-17)፤ እግዚአብሔር ሴትን ከወንድና ለወንድ ለመሆን ከመፍጠሩም ሌላ (ዘፍ. 2:21-22፤ 1ቆሮ. 11:8-9) የወንድ “ረዳት” እንድትሆን ነው ወደ መኖር ያመጣት። (ዘፍ. 2: 18-20) በዘፍ፡፲፭፡16 ላይ የተገለፀው ሐሳብ የወንድ የአመራር ሥልጣን ከፍጥረትም ጀምሮ የነበረ ለመሆኑ የሚያፋልስ ሳይሆን፤ የኃጢአትን ሰበብ የሚያመለክት ጉዳይ ነው።

- ሦስተኛ፦ ሳውሎስ የገለጸው “ራስ” የመሆንና “የመገዛት” ድርሻ ግን እንደ ድርጅታዊ መዋቅር (organizational structure) የሚታይና ሚስቶችን የባሎች “ተገዢ/ ባሪያ” እንደሆኑ የሚገልፅ ሳይሆን፤ የፍቅር ቅብብሎሽ የሞላበት የግንኙነት ሥምረት (loving complementarity) እንደሆነ በሚገባ ያሳያል። ይህ ሁኔታ መታየት ያለበት አንድም እግዚአብሔር ወልድ የሆነው ጌታ ኢየሱስ ለእግዚአብሔር አብ በተገዛበት መገዛትና (ፊል 2:5-11)፤ አንድም ደግሞ ይኸው ጌታ የቤተ ክርስቲያን ራስ በመሆን በገለፀው የአገልጋይነት አመራርና (Servant-hood Leadership)፤ ከፍቅር የተነሣ ካላየው መስዋዕትነት አንፃር መሆን ይገባዋል። (ኢፌሶን 5:23/26-27)

መ. የአዲስ ኪዳን ጋብቻ ገፅታ፦

1. ጋብቻ በወንጌላት እይታ፦

(ሀ) የጌታ ኢየሱስ ወላጆች፦ ማርያምና ዮሴፍ (ማቴ. 1: 18-23፤ ሉቃስ 1: 26-2:52)

ይህ ቤተሰብ ማለትም የኢየሱስ ወላጆች የነበሩት ማርያምና ዮሴፍ በምድር ላይ ከነበሩት ቤተሰቦች በሙሉ በጣም የተለየና እጅግ የጠለቀ ዕዳሎትና (opportunity) ተግዳሮትም (Challenges) ያጋጠመው ቤተሰብ ነው። እግዚአብሔር ሰማያዊ መልዕክቱንና ጥሪውን የጌታችን እናት ልትሆን ከሴቶች

መካከል መመረጧን በመልእክ ገብርኤል በኩል የተናገረው የዮሴፍ እጮኛ በነበረችበት ወቅት ነው። በአይሁዶች ዘንድ የመተጫጨት ጊዜ (engagement period) ከመጋባት የሚለየው አብረው ለመኖር አለመቻላቸውና እስኪጋቡም ድረስ ንፅህናቸውን መጠበቅ ስላለባቸው እንጂ፤ “ቃል ኪዳን” ግን በነሱ መካከል ብቻ ሳይሆን በህብረተሰቡም ዓይን የተጠበቀ ነበር። በዚህ ምክንያት ነው ዮሴፍ ማርያም ማርገሷን ባወቀ ጊዜ “በስውር ሊተዋት” አስቦ የነበረው (ማቴ. 1:18-19)። ይህ ሁኔታ በእጮኞቹ መካከል ከጥርጣሬም ያለፈ መለያየትን፣ ጥላቻንና በቀልን ሊያስከትል ይችላል ነበር። ነገር ግን ማርያምም ሆነ፣ ዮሴፍ የእግዚአብሔርን ድምፅ ለማድመጥና ለመታዘዝ በመቻላቸው “ችግሩ” በጋብቻቸው ጥላንም ሆነ ኑሮ ላይ ተፅዕኖ ሲያመጣ አናይም።

የውስጣቸውን ችግር ከፈቱ በኋላ ግን ሌላ ሊወጡት የማይችሉት ከውጭ የሚመጣው ማዕበል ነበር። በብሉይ ኪዳን ህግ መሠረት ከሌላ ወንድ ጋር አመንዝራ የተገኘች ሴት በድንጋይ ተደብድባ መገደል ነበረባት (ዮሐ. 8:1-11)። ሆኖም ዮሴፍ በቆራጥነት አብሮአት በመቆሙ ምክንያት ይህንን ምክላ/ ግርዶሽ አለፉት። ሌላው መጠቀስ ያለበት አብይ ጉዳይ ደግሞ ዮሴፍ ያልወለደውን ልጅ (የእግዚአብሔር ልጅ የሆነ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን) “የእንጀራ አባት” ሆኖ ለማሳደግ ጠንካራ ውሳኔ መወሰን የነበረበት መሆኑን ነው። ማርያምና ዮሴፍ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን፣ የዓለም መድኃኒት የሆነውን ጌታና መሲህ በቤታቸው ቢያንስ ለ30 ዓመታት ለማስተናገድ መቆየት ትልቅና እጅግ የጠለቀ መስጠትን የሚጠይቅ ጉዳይ ነው። ሌላው ደግሞ ምንም እንኳን የኢየሱስ የአገልግሎት ዘመናት (31/2 ዓመታት) ብዙ ህብር የሞላባቸው እጅግ የሚያስደንቅና እስትንፋስን የሚያቆሙ (suspension ውስጥ የሚያቆዩ) ብዙ ተአምራቶች፣ ድንቆችና፣ ምልክቶች ሲያደርግ ዝናው ሁሉ በዓለም የወጣበት ዘመናት ቢሆኑም፤ በካኑ ግን ከልጅነቱ ወራት ጀምሮ ንጉሥ ሄሮድስ ያደረገው የግድያ ሙከራ (ማቴ. 2:1-18)፣ የእነርሱ ህፃኑን ይዘው ወደ ግብፅ መሰደድ፣ የፈሪሳውያን የፀሐፍትና የሰዱቃውያን የማያቋርጥ ጥላቻና የግድያ ጥላን፣ የሰይጣን ፈተናና (ማቴ. 4:1-11) ብሎም አይ

ሁድንና ሮማዊያንን አስተባብሮ በመስቀል ላይ እንዲገደል ማድረግ፤ እንደወላጆች በማርያምና በዮሴፍ ላይ ያለፈው ሰይፍ “...በአንቺም ደግሞ በነፍስሽ ሰይፍ ያልፋል” የተባለላትን ስናይ፤ (ሉቃስ 2:35) የመከራቸው ብዛትና የእሣት ወላፊን ማን ሊመጥነው ይችላል?!! (ማቴ. 27:24-54፤ ማር. 15:1-39፤ ሉቃስ 23:1-49፤ ዮሐ. 19:26-27) ሌላው የሰሜታቸው ደረጃ ከወደቀበት ለመነሳት ኢየሱስ የእነሱና የህዝቡም ሁሉ አዳኝ መሆኑ የታየበት የትንሳኤ የታይል፤ በትንሳኤ አካሉ እየተመላለሰ ለአርባ ቀን የእግዚአብሔርን መንግስት እያስተማረ መቆየትና የምድር ስበት ሳይዘው ወደሰማይ ማረግ የሚገርም የእምነትና የልምምድ ሽግግር በእነሱ ላይ ማምጣቱ የሚያጠራጥር እውነት ነው። በመጨረሻም ይህ ቤተሰብ (ዮሴፍም እንደነበረ በመገመት) ጌታ ኢየሱስ “ሌላ አፅናኝ (Another of the Same Kind) ይሰጣችኋል” እንዳለው፤ መንፈስ ቅዱስ በሐዋርያትና በሌሎቹ ላይ ሲወርድ ማርያም በዚያው መገኘቷ ስንመለከት (የሐዋርያት ሥራ 1:12-14፤ 2:1-4) ይህ ልምምድ ለማርያም ምን ያህል የጠለቀ ዕዳሎትና ተግዳሮት እንደሚያመጣ መገመት የሚያዳግተን አይሆንም።

(ለ) የመጥምቁ ዮሐንስ ወላጆች፡- ዘካርያስና ኤልሳቤጥ (ሉቃስ 1:5-25)

ዘካርያስ በእግዚአብሔር ቤተመቅደስ ነህን ስለነበርና “ሚስቱም ከአሮን ልጆች ነበረች...” ስለሚል (ሉቃስ 1:5) ሁለቱም የአሮን ወገን እንደነበሩ ማየት እንችላለን። ዘካርያስና ኤልሳቤጥ የውስጥና የውጭ ጫና (internal and external pressure) የነበረባቸው ቤተሰብ ቢሆኑም፤ በጣም ወሳኝና ቀውጢ በሆነ ዘመን ውስጥ፤ ማለትም በብሉይና በአዲስ ኪዳን ዘመናት መሸጋገሪያ በሁለት የታሪክ መጋጠሚያ ላይ የነበሩ ቤተሰብ ናቸው። ሁለቱም ያጋጠማቸው የውስጥ ጫና ለመውለድ አለመቻላቸው ብቻ ሳይሆን፤ በዕድሜአቸው እያረጁ መምጣታቸው ነው። በአንፃሩም የውጭ ጫናም ነበረባቸው፤ አንድም ይኖሩበት የነበረው ዘመን “በይሁዳ ንጉሥ በሄሮድስ ዘመን” (ሉቃስ 1:5) ስለነበረ፤ ንጉሥ ሄሮድስ ደግሞ በቤተልሔምና በአውራጃዋም ከሁለት

ዓመት በታች የነበሩትን ህፃናትን ያስገደለና “ብዙ ልቅሶና ዋይታም” በራማ እንዲሰማ ያደረገበት የጭንቅ ዘመን ነበር።

ዘካርያስና ኤልሳቤጥ ግን ይህንን ሁሉ ተግዳሮት አልፈው የማያቋርጥ የቅድስና ህይወት (ሉቃስ 1:6)፥ የማያቋርጥ የአገልግሎት መሰጠትና፥ (ሉቃስ 1:8-11)፤ የማያቋርጥ የፀሎት ህይወት (ሉቃስ 1:13፥24-25) የነበራቸው ቤተሰብ ነበሩ። እንዲህ ዓይነቱ የመሰጠት ህይወታቸው ለእግዚአብሔር የተመቸ ስለነበር በነቢዩ በኢሳያስ ምዕራፍ 40:3-5 የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን አዳኝ/ መሲህ መምጣቱን የሚያበስርና፥ የሰዎችን ልብ በማዘጋጀት መንገድም የሚጠርግለትን መጥምቁ ዮሐንስን ለመውለድ ምክንያት ሆነው እናያቸዋለን። (ሉቃስ 1:15-17) በተጨማሪም ዘካርያስና ኤልሳቤጥ በእርጅናቸው ወራት የወለዱት ዮሐንስ እጅግ ብርቅ ሊሆንባቸው ቢገባም፥ ሊመጣ ሳለው አዳኝና መሲህ የነበራቸው አክብሮትና ያሳዩት ትህትና እጅግ የሚያስደንቅ ከመሆኑም በላይ፤ (ሉቃስ 1:39-45፤67-79) ይኸው የትህትና መንፈስ ልጃቸው በሆነው በመጥምቁ ዮሐንስም ያለምንም መለወጥ ሲንፀባረቅ እናያለን። (ዮሐንስ 1:29-34፤3:25-30) በአንፃሩም መጥምቁ ዮሐንስ በተነበየው ትንቢት ሄሮድስን ስለገሰፀው በእስር ቤት ተጥሎ በነበረበት ቀውጢና ወሳኝ በሆነ ወቅት “የሚመጣው አንተ ነህን ወይስ ሌላውን እንጠብቅ?” ብሎ ሁለቱን ደቀመዛሙርት መላኩን ሰናይ፤ (ሉቃስ 7:18-19፤ ማቴ. 11:2-3)፤ አባቱ ዘካርያስ ወሳኝ በሆነ ወቅት መልአኩ ገብረኤል “ወንድ ልጅ ትወልዳለህ... ስሙንም ዮሐንስ ትለዋለህ” ባለው ጊዜ ከእምነት ጉድለት የተነሣ “እኔ ሽማግሌ ነኝ ሚስቴም በዕድሜዋ አርጅታለችና ይህን በምን አውቃለሁ?” ብሎ ከጠየቀው ጥያቄ ጋር የሚጣጣም (corrolate) መሆኑን ልንገነዘብ እንችላለን። በአጠቃላይ ግን ይህ ቤተሰብ በመልካም ምሥክርነታቸውና የመሲሁን መንገድ የጠረገ/ ያዘጋጀ በብሉይና በአዲስ ኪዳን ዘመን መሸጋገሪያ ላይ የተነሣ ነበረ። ይህ በመውለዳቸው የተባረኩና ለብዙ ህዝብም የበረከት ምንጭ እንደሆኑ መግለፅ አስፈላጊ ነው። (ሉቃስ 1:14-15፤ ኢሳ 40: 3-5)

2. ጋብቻ በሐዋርያት ሥራ እይታ፡-

(ሀ) የሐናንያና ሰጲራ ቤተሰብ፡- (የሐዋ ሥራ 5:1-11)

መንፈስ ቅዱስ በሐዋርያት ላይ ከወረደ በኋላ የመጀመሪያደቱ ቤተ ክርስቲያን ከተመሠረተች አጭር ወራት ቢሆንም፤ እግዚአብሔር ግን በሐዋርያት እጅ ታላላቅ ነገሮች የሚያደርግበት፤ ያመኑትም በአንድ ልብ የቆሙበት፤ በውጭ ያሉት ያላመኑት ህዝብ ደግሞ በታላቅ ፍርሐትና መገረም የተሞሉበት ወቅት ነበር። እንዲህ ባለ ጊዜ ግን የሐናንያና የሰጲራ ቤተሰብ እግዚአብሔር ያዘጋጀውን የመታደስን ዘመን ለመቀበል ያቃተው የዘመመ ቤተሰብ (dysfunctional family) እንደነበረ እናያለን። ስለዚህም ለመልካም ነገር ሳይሆን፤ ለክፉ ሲመካከሩና ውሳኔ ሲወስኑ ስናይ የእግዚአብሔር ቃል “የሰው ልብ ክፉ ነው፤ ማንስ ያውቀዋል?” እንዳለው የልባቸው ጥንካሬና መንፈስ ቅዱስንም ለሚታለል በመምከራቸው የሞትን ጽዋ እንዲጎነጩ ሲገደዱ እንመለከታለን።

(ለ) የአቂላና ጵርስቅላ ቤተሰብ፡- (የሐዋ. ሥራ 18:1-28)

ሐዋርያው ጳውሎስ “በክርስቶስ ኢየሱስ አብረውኝ ለሚሠሩ” የሚላቸውና፡ (ሮሜ. 16:3) “እነርሱም ስለነፍሴ ነፍሳቸውን ለሞት አቀረቡ” የሚላቸው አቂላና ጵርስቅላ (ሮሜ. 16:4) በአህዛብ አብያተ-ክርስትያናትም ዘንድ የተወደዱና የተመሰገኑ ነበሩ። (ሮሜ 16:4) በተጨማሪም ቤታቸውንና ልባቸውን ከፍተው በቤታቸው የቤተ ክርስትያን አምልኮ እንዲካሄድ የፈቀዱ ናቸው። (ሮሜ. 16:5) አቂላና ጵርስቅላም በሮም ውስጥ ከነበራቸው አገልግሎት በእምነታቸው ምክንያት በቀላውዲዮስ ትዕዛዝ ተሰድደው ወደ ቆሮንቶስ መጡ። (የሐዋ. ሥራ 18:1-2) በዚያም ሐዋርያው ጳውሎስን ባገኙት ጊዜ ከእነርሱ ጋር እንዲቀመጥ ከማድረጋቸውም በላይ አገልግሎቱንም በመደገፍ

አብረውት ቆመዋል። (የሐዋ. ሥራ 18:3-4) ሐዋርያው ጳውሎስ ለአገልግሎት ወደ ኤፌሶን በተጓዘበት ጊዜ አብረውት ሄደው ነበር (የሐዋ. ሥራ 18:18-19) እንዲያውም በኤፌሶንም እንዲቆዩ ሲወክላቸው እንመለከታለን።

(የሐዋ. ሥራ 18:19) በመጨረሻም ጳውሎስ በሮም አገዛዝ (Roman Empire) ንጉሥ በነበረው በኔሮ እጅ በሮም ታሥሮ ለመገደል ጥቂት ቀናት በቀረውም ጊዜ በጢሞቴዎስ በኩል ሰላምታ ይፅፍላቸዋል። (1ጢሞ. 4:19) ይህ ጊዜ ለጳውሎስ “ጌታም ከአንበሳ አፍ አዳኝኝ፣ ያድነኝማል” እንዳለው ምንም እንኳን “ብቻውን” ባይሆንም፤ ብዙዎች ጥለውት ስለሸሹ “በፊተኛው ሙግቴ ማንም አልደረሰልኝም፣ ሁሉም ተዉኝ እንጂ” ያለበት “በብቸኝነት” የደቀቀበት ወቅት እንደሆነ ስንገነዘብ፤ ለዚህ ቤተሰብ (ማለትም ለአቂላና ጵርስቅላ) የነበረው ፍቅርና አክብሮት ግን በዚህ ቀውጢ ሰዓትም እንኳን አስቦ እንዲፅፍላቸው አስገድዶታል። (2ጢሞ. 4:9-21)

አቂላና ጵርስቅላ የሚታወቁበት ሌላው የሚገርመው ነገራቸው ብዙ ህዝብ ሲያደንቀውና፥ ምናልባትም ሲያመልከው (personality cult) የምናየውና በቆሮንጦስ ቤተክርስቲያን ከነበረው ህዝብ መካከልም “እኔ ግን የአጽሎስ ነኝ” በሚል የቡድን ስያሜ የሰየሙለትን አጽሎስ (1 ቆሮንቶስ 1፥12) የነበረው የህይወትና የአገልግሎት ጥራት ጉድለቱን አስተውለው ቤታቸውንና ልባቸውን ከፍተው ከእነርሱ ጋር እንዲኖር ማድረጋቸው ነው። ከዚያም “የእግዚአብሔርን መንገድ ከፊት ይልቅ በትክክል ገለጡለት። እርሱም ወደ አካይያ ማለፍ በፈቀደ ጊዜ .. አፅናኑት፤ ይቀበሉትም ዘንድ ወደ ደቀመዝሙር ትፃፉለት። በደረሰም ጊዜ አምነው የነበሩትን በፀጋ እጅግ ይጠቅማቸው ነበር።” (የሐዋርያት ሥራ 18፥ 24-28)

ለማጠቃለል የአቂላና ጵርስቅላ ቤተሰብ በአንድ በኩል እግዚአብሔር ለጠራቸውና ለቀባቸው አገልጋዮችም ሆነ፥ ለእግዚአብሔር ህዝብ ልዩ ፍቅርና አክብሮት የነበራቸው መሆኑን ከሐዋርያው ጳውሎስ ጋር ከነበራቸው ግንኙነትና በአብያተ ክርስቲያናት ዘንድ የነበራቸውን መወደድ ስናይ፤ በሌላ

በኩል ደግሞ እግዚአብሔር የጠራቸውን አገልጋዮች የግል ጣዖት ለማድረግ (Personality cult) የማይፈልጉና፤ ይልቅንም ብዙኃኑ ክርስቲያን ህዝብ በስሜት ግልቢያ ሲወሰድ፥ እነርሱ ግን ሰክነውና ተረጋግተው በአገልጋዮች ውስጥ ያለውን ብርታት ላይ ፀጋን በመጨመር፥ በኅደሉበት ጉዳዮች ደግሞ ቤታቸውና ልባቸውን ከፍተው በማስተናገድ የሚመክሩ፥ የሚቀርፁና፥ መሪዎችን የሚያሳድጉ ቤተሰብ መሆናቸውን ከአጽሎስ ጋር ከነበራቸው ግንኙነት መገንዘብ እንችላለን። በተጨማሪም የአቂላና ጽርስቅላ ፍቅር የነጠረና የበሰለ ከመሆኑ የተነሳ እንደ ፊልሞና (ፊልሞና 1:1-25) በቤቱ የሚሰበሰበውን የቤተ ክርስቲያን ህዝብ በጅምላ መውደድ እየቻለ፤ አንዱን የበደለውን ሰው አናሲሞስን ግን መውደድ እንዳቃተው ሳይሆን፤ ጫካውን ማየትና መውደድ የሚችሉትን ያህል፥ አንዱን ዛፍም መንከባከብና ማየት የሚችሉበት ልዩ ችሎታ ነበራቸው።

ለግልና ለቡድን ውይይት የሚረዱ ጥያቄዎች፦

1. ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ጋብቻ የነበረው አመለካከት ምን ይመስል ነበር?
2. የሐዋርያው ጴጥሮስ መልዕክት ስታነብ ስለ ጋብቻ የሰጠው ዋና መልዕክት ምን ነበር?
3. ሐዋርያው ጳውሎስ ጋብቻን በተመለከተ ያስተላለፋቸው መልዕክቶች ስታይ ምን ያህል አስፈላጊዎች ነበሩ ትላለህ? ለምን?
4. በወንጌላት ላይ የተገለፁት ሁለት ቤተሰቦች የነበራቸው ባህርያት ዘርዝር። ከባህርያቸው ምንን ትማራለህ?
5. በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ በክፉ ባህርያቸውና በመልካም ምሳሌነታቸው የተገለፁትን ቤተሰቦች
6. ባህርያት ዘርዝር። ልትጠነቀቅባቸው የሚገቡ ነገሮች? ልትስተላቸው የሚገቡ ምሳሌነት?
7. በወንጌላትና በሐዋርያት ሥራ መጻህፍት ካየሃቸው ቤተሰቦች ከብርታታቸውና ከድካማቸው ምን ትማራለህ?